

The background of the report cover is a photograph of a school locker room. Several colorful children's backpacks (purple, pink, and blue) are hanging from wooden hooks. Above the backpacks, wooden shelves hold small white labels with names like 'Johanna' and 'Cornelia'. In the foreground, a person wearing a bright yellow shirt is blurred, suggesting movement. The overall scene is brightly lit and has a clean, organized appearance.

Rapport

Anbefaling om fremtidig
skole- og barnehagestruktur
i Lindesnes kommune

30. september 2024

Sammendrag

Befolkningsprognosene for Lindesnes kommune viser en betydelig nedgang i antallet barn i aldersgruppen 0 til 15 år. Dagens skole- og barnehagestruktur er ikke tilpasset denne utviklingen, og vil innebære høyere kostnader enn det behovet for barnehage- og skoletjenester skulle tilsi. Samtidig står kommunen overfor en periode med behov for økonomiske innsparinger. Kommunen må derfor finne en løsning som reduserer kostnadene samtidig som kvaliteten på skoler og barnehager opprettholdes. Med bakgrunn i dette har Lindesnes engasjert BDO til å gi en anbefaling for en fremtidig skole- og barnehagestruktur som tar hensyn til befolkningsprognosene og reduserer kostnadene.

Basert på kostnadsanalyser av dagens struktur, beregninger av fremtidig behov og vurdering av konsekvenser ved ulike strukturalternativer er det vår vurdering at kommunen bør slå sammen skolekretser og redusere antall enheter innenfor både skole- og barnehagesektoren. Dette begrunner vi med særlig tre forhold:

- Det er en tydelig sammenheng mellom skole- og barnehagestørrelse og kostnader per elev og per barn. Ved å redusere antall små skoler og barnehager vil kommunen kunne redusere kostnader innenfor denne sektoren de neste årene.
- Lindesnes kommune vil med stor sannsynlighet få en betydelig reduksjon i antall elever og barn i skole- og barnehagealder.
- Større skoler og barnehager kan medføre også andre fordeler enn sparte kostnader, blant andre trekkes større sosiale miljøer på skole og barnehage og større fagmiljøer på arbeidsplassene frem som positivt.

I utredningen analyserer vi ulike scenarier for fremtidig skole- og barnehagestruktur. Samlet kan vår anbefaling gi en potensiell innsparing på om lag 33,3 millioner kroner over de neste fire årene. Innsparinger i kommunale barnehager vil også medføre ytterligere innsparinger som følge av lavere tilskudd til private barnehager. Våre beregninger viser at den totale innsparingen utgjør nesten 40 millioner kroner dersom det hensyntas.

Vår anbefaling til fremtidig skolestruktur er å legge ned Laudal og Holum barneskoler. Antallet elever ved de foreslått nedlagte skolene forventes å synke de nærmeste årene, samtidig har skolene relativt høye kostnader per elev. Begge skolene har andre nærliggende skoler med ledig kapasitet.

Vår anbefaling til ny barnehagestruktur er å legge ned Laudal og Vigmostad barnehager. Ved Laudal og Vigmostad barnehager vil antallet barn reduseres mye de neste årene. Samtidig peker innspill på at det er hensiktsmessig å legge ned Laudal barnehage samtidig som Laudal barneskole legges ned. Vigmostad er kommunens minste barnehage, og har de høyeste kostnadene per barn og per korrigert oppholdstime i kommunen. Både Laudal og Vigmostad barnehage har andre barnehager innenfor en akseptabel reisevei.

I tillegg til fordelene som trekkes frem over, er det også flere ulemper som trekkes frem, deriblant lengre reisevei for elever og foreldre, samt at «tap» av skole, og til dels også barnehage, vil bli et stort tap for de lokalsamfunn der skolen legges ned.

Innhold

Sammendrag	2
1 Innledning	4
1.1 Bakgrunn	4
1.2 Formål og problemstillinger.....	4
1.3 Avgrensninger og forbehold	4
2 Utvikling i antall barn frem mot 2040	6
2.1 Metode	6
2.2 Prognose for utvikling i antall barn	6
3 Dagens skolestruktur	10
3.1 Innledning og metode	10
3.2 Analyser og funn	11
4 Dagens barnehagestruktur	17
4.1 Innledning og metode	17
4.2 Analyser og funn	18
5 Alternativer for fremtidig skole- og barnehagestruktur	21
5.1 Metode	21
5.2 Forslag til ny skolestruktur	23
5.3 Forslag til ny barnehagestruktur	32
5.4 Alternativ befolkningsprognose.....	36
6 Anbefaling om fremtidig skole- og barnehagestruktur.....	37
6.1 Samlet vurdering.....	37
6.2 Anbefalt skolestruktur	39
6.3 Anbefalt barnehagestruktur.....	41
7 Vedlegg.....	43
7.1 Befolkningsprognoser	43
7.2 KOSTRA-funksjoner inkludert i analysene.....	49
7.3 SFO.....	50
7.4 Alternativer om fremtidig skole- og barnehagestruktur	51
7.5 Regresjon barnehage.....	51

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Lindesnes kommune står ovenfor en periode der omstillinger og tilpasninger i tjenestetilbudet blir nødvendig. Med en befolkningsprognose som forutser en nedgang i antall barn, må kommunen revurdere sin nåværende infrastruktur for skole og barnehage for å sikre en bærekraftig fremtid.

1.2 Formål og problemstillinger

Med mål om å redusere kostnader betydelig, må Lindesnes kommune tilpasse sine utgifter i tråd med redusert antall elever i skolen og antall barn i barnehagen. Formålet med oppdraget har vært å beskrive kommunens behov for å kutte kostnader, og utrede hvordan fremtidens skole- og barnehagestruktur bør være basert på befolkningsframskrivninger og økonomiske rammer.

Følgende tre hovedalternativer skal undersøkes for å gi en anbefaling om fremtidig skolestruktur:

1. Opprettholde nåværende skolestruktur
2. Justere skolekretsene for bedre utnyttelse av kapasitet, inkludert mulig reduksjon av antallet skoler (der en reduksjon må baseres på at det ikke er aktuelt med bygging av ny skole).

3. Ny skolestruktur basert på fremtidige behov

Når det gjelder fremtidig barnehagestruktur, skal rapporten ta utgangspunkt i følgende to hovedalternativer:

1. Opprettholde nåværende barnehagestruktur
2. Redusere antallet barnehager innenfor eksisterende soner for å tilpasse seg et lavere barnetall

1.3 Avgrensninger og forbehold

I BDOs beregninger av ny fremtidig skole- og barnehagestruktur er potensielle investerings- og omstillingskostnader av nåværende bygg ekskludert. Årsaken til dette er at det ikke finnes en oversikt over investeringsbehovene for de enkelte skolebyggene. Kommunen har utført visuelle kontroller av byggenes tilstand for å dokumentere vedlikeholdsetterslepet gjennom større kartlegginger, samt avvik som er blitt oppdaget av ansatte/brukere og meldt inn i Facilit¹. Kostnader knyttet til avvik og vedlikeholdsetterslep er ikke vurdert da kommunen opplyser om at anslagene er usikre og det anslås at kostnadene er betydelig høyere enn det som fremgår av tilstandsvurderingene. Vi har heller ikke inkludert potensiell salgsverdi ved avhending av skolebygg som foreslås nedlagt. Det betyr at det beregnede innsparingspotensialet kan være enten lavere eller høyere, avhengig av investeringsbehovet ved skolene som mottar flere elever, samt salgsverdien på de skolebyggene som foreslås nedlagt.

¹ Facilit er systemet kommunen bruker for forvaltning, systematisering og oversikt over data om eiendom, bygg og anlegg.

I vurderingen av hvorvidt andre skoler har mulighet til å ta imot elever fra andre skoler, har vi tatt utgangspunkt i oppgitt kapasitet ved skolene, mottatt fra Lindesnes. Vi forutsetter at kapasitetsanslagene hensyntar kapasiteten i skolens klasserom.²

Der vi omtaler reisevei, er dette beregnet ved Google Maps fra skole til skole og fra barnehage til barnehage. I møter og workshop har vi fått muntlige innspill om elever og barn som bor lengre unna. Der slik informasjon er gitt, er dette inkludert i rapporten. BDO har også brukt antallet elever som mottar skoleskyss som en indikator på hvor mange som bor langt ifra skolen, men har ikke hatt muligheter for ytterligere vurderinger om elevens bosted. Dermed har vi ikke hatt mulighet til å hensynte hvor hver enkelt elev bor i dag, eller vurdere hvor hver enkelt elev vil bo i fremtiden.

Kommunens fremtidige tilbud til elever med behov for individuell tilrettelegging er ikke en del av mandatet. Vi har derfor ekskludert Furulunden pluss, Lindesnes læringssenter for barn og unge (LABU) og Skinsnes skole i vurderingen av fremtidig skolestruktur. Ressursbehovet for individuell tilrettelegging forventes heller ikke å påvirkes av strukturendringer. Furulunden pluss er en avdeling under Furulunden skole og er et alternativt skoletilbud rettet mot elever med behov for særskilt tilrettelegging. LABU er et innføringstilbud i norsk. Skinsnes skole er en avdeling under Vassmyra skole og er en alternativ læringsarena. Elevene ved Furulunden pluss og Skinsnes må ha fått en anbefaling fra PP-tjenesten som en del av elevens tilrettelagte opplæring. Styrket tilbud i barnehage er ikke inkludert i analysen og vurderingene. I vedlegg 7.1.1 omtaler vi prognosene for barn med behov for individuell tilrettelegging. Disse antas å synke i tråd med befolkningsutviklingen.

Alle tall som presenteres i rapporten er oppgitt i 2023-kroner. I vedlegg 7.2 er det en spesifisering over hvilke KOSTRA-funksjoner som er inkludert i de ulike tabellene i rapporten.

BDO finner det riktig å presisere at vi ikke kan påta oss ansvar for fullstendigheten eller riktigheten i det grunnlagsmaterialet som har vært utgangspunkt for våre vurderinger. Dersom vi har mottatt uriktige eller ufullstendige opplysninger, har vi ikke hatt anledning til å avdekke dette ut over overordnede rimelighetsvurderinger.

² I arbeidet har vi også spurt kommunen om oversikt over hvor mange kvadratmeter som er tilgjengelig til undervisningsformål for hver skole. Dette hadde ikke kommunen oversikt over.

2 Utvikling i antall barn frem mot 2040

2.1 Metode

Analyser av fremtidig tjenestebehov bør ta utgangspunkt i forventet fremtidig befolkning i kommunen. For skole og barnehage innebærer dette behov for en prognose for hvordan Lindesnes befolkning i relevante aldersgrupper vil utvikle seg.

Vår prognose tar utgangspunkt i SSBs hovedscenario for fremtidig befolkning i Lindesnes. SSBs befolkningsprognoser er kun tilgjengelig på kommunenivå. Historiske data er tilgjengelig på grunnkrets nivå. Regional analyse³ publiserer befolkningsprognoser fordelt på grunnkretser for Lindesnes kommune. Vi har benyttet disse til å fremskrive antall barn i aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år per grunnkrets. Fra Lindesnes har vi mottatt informasjon om hvilke grunnkretser som tilhører de ulike skolekretsene, slik at framskrivningene blir per skolekrets.⁴

Befolkningsprognoser er alltid forbundet med en viss grad av usikkerhet, da de baseres på antakelser om fremtidige faktorer som fødselsrater, dødelighet, innvandring og utvandring.⁵ Prognosene blir også mer usikre når man bryter de ned på grunnkretser og aldersgrupper. Små endringer i disse faktorene, lokale endringer eller uforutsette hendelser kan føre til avvik i de langsiktige prognosene. Prognosene må derfor brukes med forsiktighet og oppdateres jevnlig for å være så presise som mulig. I egne møter og i intervjuer har vi innhentet informasjon om lokale forhold som kan tenkes å påvirke fremtidig befolkning. Dette omtales i senere delkapittel om faktorer som kan påvirke utviklingen over tid.

I vedlegg 7.1.1 presenterer vi vurderinger av fremtidig antall barn med behov for individuell tilrettelegging i skole eller barnehage. Til grunn for disse vurderingene ligger historisk utvikling i kommunen og i landet som helhet, samt nasjonale utviklingstrekk. Dette omtales nærmere i vedlegget.

2.2 Prognose for utvikling i antall barn

2.2.1 Nedgang i antall elever og barnehagebarn frem mot 2040

Prognose for fremtidig utvikling i antall barn er gjennomført per gjeldende skolekrets i kommunen.⁶ Antall elever og barnehagebarn er fremskrevet på samme måte. Med bakgrunn i skoler i skolekretsen og barnehager i skolekretsen, presenterer vi i dette kapitlet befolkningsprognosene per barne- og ungdomsskole og per skolekrets, der forventet utvikling i antall barnehagebarn presenteres per skolekrets.

³ Regional analyse er utarbeidet av Telemarksforskning, og er et verktøy som Lindesnes kommune bruker.

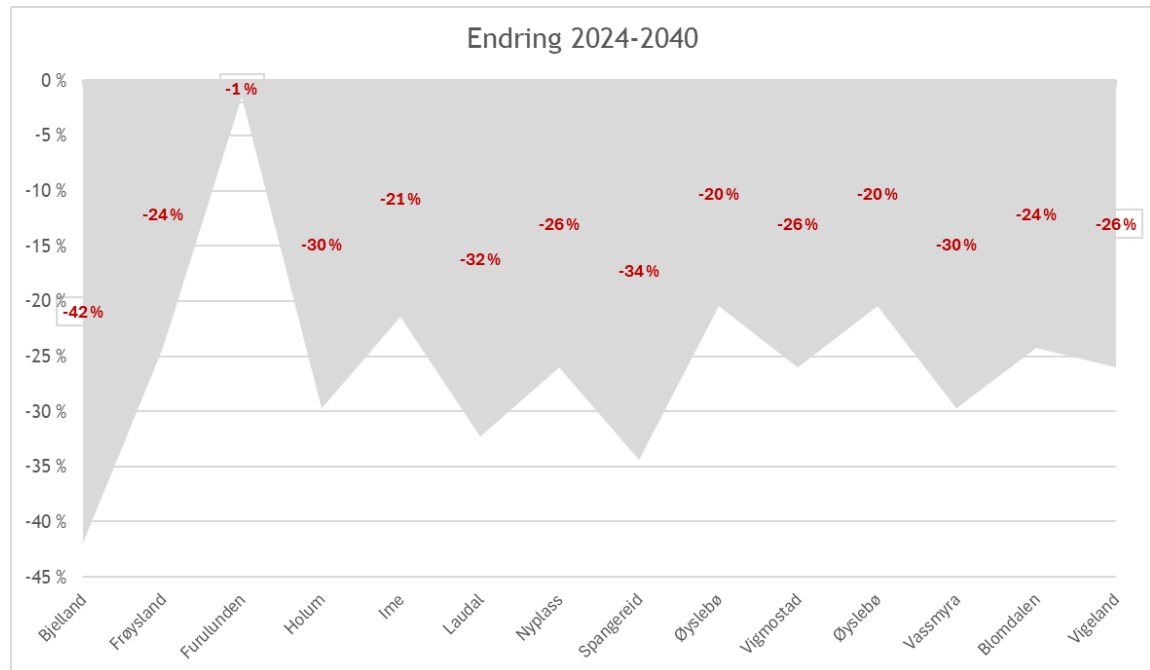
⁴ Utgangspunktet for analysene er dagens befolkning. Antallet barn i barnehage, i aldersgruppen 0-5 år, er hentet fra Utdanningsdirektoratet (Udir). I prognosene har vi tatt hensyn til at ikke alle barn går i barnehage ved å inkludere forskjellen mellom antall barn i barnehage og barnehagedekningsgraden fra Udir. For antall elever i grunnskolen, aldersgruppen 6-15 år, har vi benyttet GSI-tallene for skoleåret 2023-2024.

⁵ <https://www.ssb.no/befolkning/befolkningsframskrivninger/artikler/nasjonale-befolkningsframskrivninger-2024>

⁶ Se metodekapitlet innledningsvis for nærmere beskrivelse.

Befolkningsutvikling for aldergruppen 6-15 år

Grafen under viser befolkningsprognosene for aldersgruppen 6-15 år per barne- og ungdomsskole.

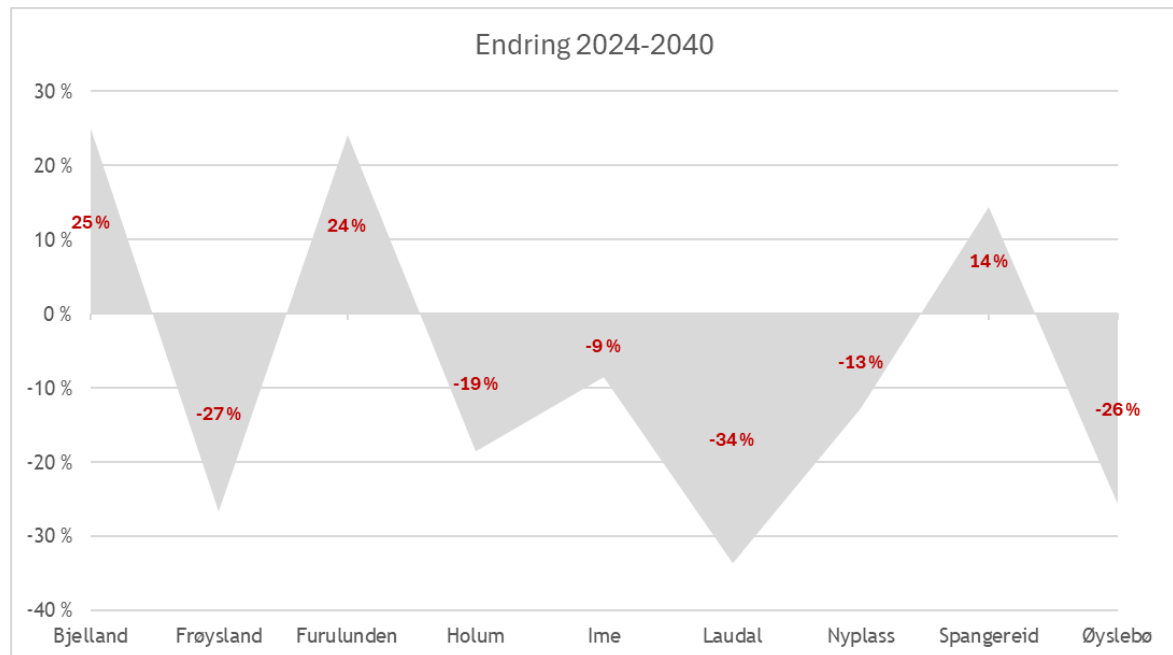

Figur 1: Endring i antall elever i alderen 6-15 år per skole fra 2024-2040 basert på befolkningsprognoser for barn Lindesnes kommune. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

Av grafen over ser vi at antall elever ved samtlige skoler er forventet å synke i perioden frem mot 2040. For kommunen totalt er antall barn i alderen 6-15 år forventet å synke med 618 elever (21 prosent). Nedgangen er størst ved Bjelland skole, som også har svært få elever i dag. For Bjelland, Furulunden og Ime vil antallet elever først øke noe frem mot 2030, før det synker. I vedlegg 7.1.2 presenterer vi utviklingen per skolekrets og i kommunen samlet over hele perioden.

Befolkningsutvikling for aldergruppen 0-5 år

Grafen under viser endring i befolkningsprognosen for aldergruppen 0-5 år per skolekrets.

Figur 2: Endring i antall barn i alderen 0-5 år per skole fra 2024-2040 basert på befolkningsprognoser for barn Lindesnes kommune. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

Av grafen over ser vi at antallet barn i alderen 0-5 år er forventet å øke i noen kretser, men synke i andre kretser. For kommunen samlet tilsier prognosene at antallet barn synker med 22 (2 prosent) i perioden. For kretsene med få barn gir en liten absolutt økning likevel en stor prosentvis økning. For eksempel er forskjellen mellom forventet antall barn i Bjelland skolekrets i 2040 bare 3 flere enn det er i dag. Motsatt er økningen i antall barn i Furulunden skolekrets hele 95 barn. I vedlegg 7.1.3 presenterer vi utviklingen per skolekrets og i kommunen samlet over hele perioden.

2.2.2 Flere faktorer kan påvirke utviklingen over tid

Flere andre faktorer kan også påvirke utviklingen i antall barn og elever over tid. For eksempel kan større utbygginger i enkelte områder forventes å endre demografien i kommunen. Også antakelser om fraflytting fra områder, lokalisering av større bedrifter, etc. kan påvirke befolkningssammensetningen. Det er vanskelig å forutsi hvordan disse faktorene vil påvirke demografien i kommunen. For forventete boligutbygginger, er det vår vurdering at disse ikke kan hensyntas før de er vedtatt. Også etter at utbygginger er vedtatt, er det usikkert hvilke demografiske grupper som vil bosette seg i de nye boligene, og også noe usikkerhet rundt hvorvidt befolkningen faktisk vil bosette seg der.

I intervjuer med kommunen får vi informasjon om at kommunen vurderer utbygging av flere boligområder. Sandnesheia og Landekilen trekkes frem som eksempler på steder der det er påstartet utbygging, og det diskuteres per i dag om det skal bygges ut på Elvehøgda. Vi vurderer imidlertid usikkerheten rundt disse utbyggingene, samt usikkerhet til omfang av barnefamilier som faktisk vil bosette seg der, som så stor at prognosene våre ikke bør justeres i tråd med disse.

Dersom det i tiden fremover blir flere barnefamilier i Sandnesheia og Landekilen, kan dette innebære at elevtallet på skoler og søkertallet til barnehager i disse områdene vil øke. Om dette er barn som flytter til kommunen eller som flytter fra andre steder i kommunen, har vi ikke grunnlag for å vurdere. Utbyggingen på Sandnesheia vil trolig føre til økt antall elever til Ime skole, mens Landekilen trolig vil føre til økt antall elever ved sentrumsskolene. En eventuell utbygging på Elvehøgda vil også trolig innebære økt behov for skoleelever på Ime skole. En alternativ prognose som tar høyde for disse

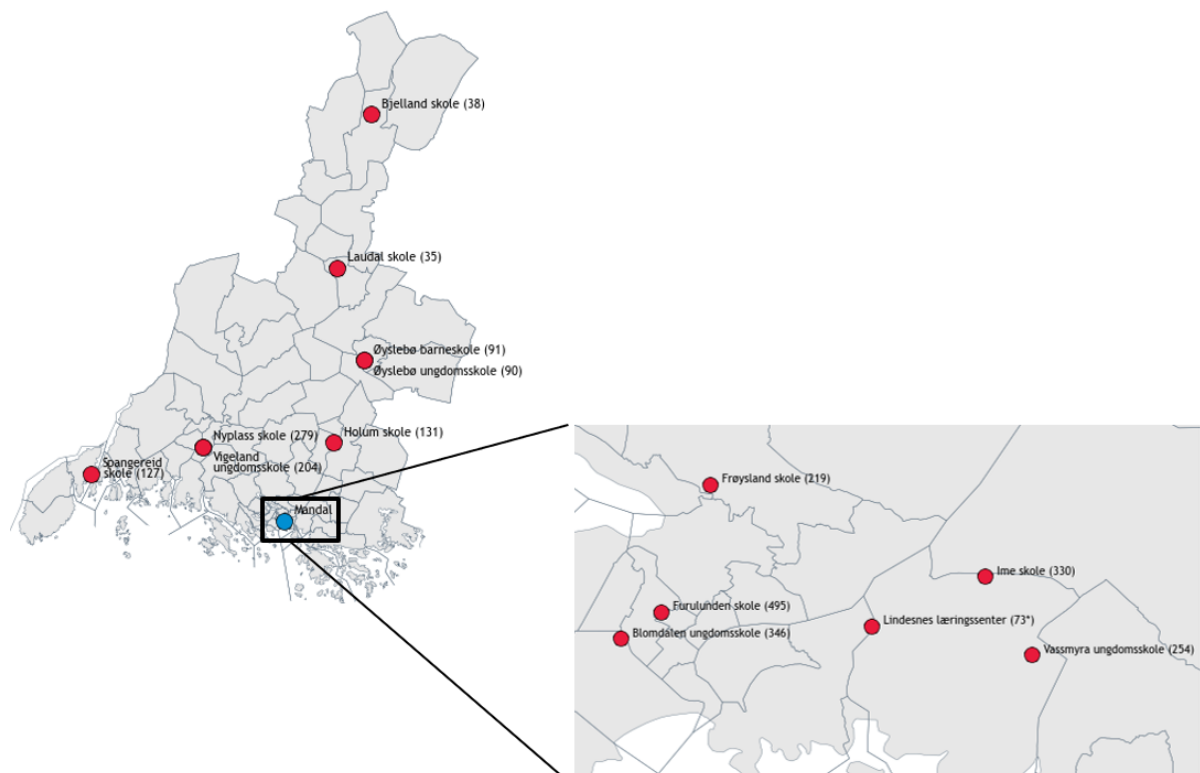
utbyggingene, vil derfor vise flere antall elever i hovedsakelig lme og Furulunden skolekrets mot slutten av perioden.

3 Dagens skolestruktur

3.1 Innledning og metode

Lindesnes er inndelt i ni skolekretser, med ni kommunale barneskoler og fire ungdomsskoler.⁷ I tillegg er det to private skoler i kommunen. Per høsten 2023 var det 2 788 elever i den kommunale grunnskolen i Lindesnes, mens det var 159 elever i de private grunnskolene.

Kartet under viser hvor i kommunen barne- og ungdomsskolene ligger, med elevtallet for 2024 i parentes. Mellom Bjelland barneskole og Mandal er det ca. 44 km, og mellom Spangereid barneskole og Mandal er det ca. 30 km.

Figur 3: Kart over Lindesnes kommunes barne- og ungdomsskoler. Elevtall 2024 i parentes. Kilde: Lindesnes kommune, illustrasjon av BDO

I dette kapittelet analyserer vi skolene i Lindesnes kommune basert på offentlig tilgjengelig data, herunder GSI og Udir, samt kommunens egne regnskap og antall årsverk. Vi har også gjennomført en rekke intervjuer. I samarbeid med kommunen har vi fordelt felleskostnadene i regnskapet for 2023 ved bruk av ulike fordelingsnøkler, som lik fordeling per elev eller direkte kostnadsføring på enkelte skoler. For å fordele kostnadene til skoleskyss har vi benyttet fakturaer fra Agder Kollektivtrafikk AS.

Ulike nøkkeltall og indikatorer kan benyttes for å analysere effektivitet og tjenesteproduksjon innenfor skolesektoren. Både netto kostnad per tilgjengelig

⁷ Fra 1. januar 2024 ble Øyslebø barneskole og Øyslebø ungdomsskole skilt ut som egne enheter.

lærertime, beregnet lærerdekning, gruppestørrelse og netto kostnad per elev er indikatorer som kan belyse skolens utnyttelse av ressurser.

Årsakene til et høyt eller lavt kostnadsnivå per elev kan skyldes:

- a) netto kostnad per lærer eller antall elevtimer; faktorer som er vanskelig for skolen å påvirke, eller
- b) gruppestørrelse og lærerdekning; faktorer som i større grad styres av skolene. Hvis vi multipliserer gruppestørrelse og lærerdekning får vi et uttrykk for ressursutnyttelsen i skolen; reelt antall elevtimer per tilgjengelig lærertime.

Mens netto kostnad per elev er en *indikator* som kan belyse skolens utnyttelse av ressurser, forklarer gruppestørrelse og lærerdekningen årsaken i større grad. Dersom skolen har høyere eller lavere ressursutnyttelse av tilgjengelige lærertimer enn andre skoler, har vi et grunnlag for å vurdere om skolen er mer eller mindre effektiv enn den kunne vært.

I vår ressursbruksanalyse, i tabell 2 i kapittel 3.2.2, er netto kostnad per tilgjengelig lærertime (A) er beregnet som skolens netto kostnader til grunnskole (KOSTRA-funksjon 202) der vi har trukket fra individuell tilrettelagt opplæring, delt på antall tilgjengelige lærertimer, beregnet fra antall lærerårsverk, mottatt fra Lindesnes. I beregningen er antall årsverk multiplisert med maksimalt antall lærertimer i et lærerårsverk, lik 741 timer på barnetrinnet og 656 timer på ungdomstrinnet. Lærerdekning (B) er beregnet som faktisk underviste lærertimer delt på antall tilgjengelige lærertimer. Gruppestørrelse (C) er gruppestørrelse 2 hentet fra GSI, antall elevtimer delt på antall ordinære undervisningstimer. Elevtimer per elev (D) er hentet fra GSI. Netto kostnad per elev (E) er beregnet ved hjelp av andre indikatorer, og nettokostnadene til KOSTRA-funksjon 202, multiplisert med elevtimer per elev delt på antall elevtimer totalt.

I vedlegg 7.2 er det en spesifisering over hvilke KOSTRA-funksjoner som er inkludert i de ulike tabellene i kapittelet.

3.2 Analyser og funn

3.2.1 Kostnad per elev og elever per årsverk varierer mellom dagens skoler

Tabellen under viser samlede netto driftsutgifter, antall elever, netto driftsutgifter per elev korrigert for individuell tilrettelagt opplæring ført på KOSTRA-funksjon 202⁸ og SFO, antall årsverk og elever per årsverk i 2023.

Skole	Netto driftsutgifter	Antall elever	Kostnad per elev	Antall årsverk	Elever per årsverk
Bjelland barneskole	7 878 770	46	171 186	9,1	5,1
Laudal barneskole	7 649 544	38	201 212	12,8	3,0
Øyslebø barneskole	13 203 786	90	146 617	18,9	4,8
Furulunden barneskole	49 566 547	500	99 042	57,6	8,7
Furulunden pluss	2 617 350	24	108 965	15,1	1,6
Ime barneskole	33 901 275	343	98 746	48,8	7,0
Frøysland barneskole	23 884 970	231	103 307	27,7	8,3
Holum barneskole	16 979 032	135	125 679	19,4	7,0
Spangereid barneskole	15 496 727	133	116 425	18,5	7,2

⁸ Kommunen fører kostnader til individuell tilrettelagt opplæring på funksjon 2021.

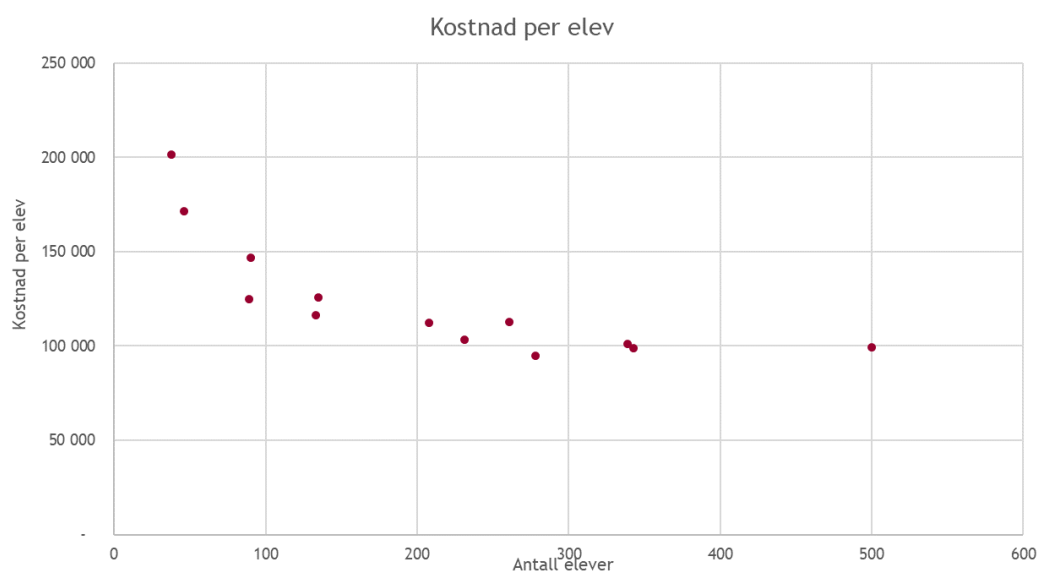
Skole	Netto driftsutgifter	Antall elever	Kostnad per elev	Antall årsverk	Elever per årsverk
Nyplass barneskole	26 404 497	278	94 889	34,8	8,0
Øyslebø ungdomsskole	10 033 848	89	112 648	0,0	-
Blomdalen ungdomsskole	34 199 799	339	100 793	39,2	8,6
Vassmyra ungdomsskole	29 464 826	261	112 801	37,7	6,9
Skinsnes skole	606 656	4	151 573	4,8	0,8
Vigeland ungdomsskole	23 362 242	208	112 227	26,9	7,7

Tabell 1: Beregning av enhetskostnader og ressurssetting i skolene i Lindesnes kommune. Tallene er i 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, GSI, beregninger av BDO.

Som tabellen over viser varierer antall elever og kostnader per elev mellom de kommunale skolene. Laudal barneskole har lavest antall elever og høyest kostnader per elev. Gjennomsnittskostnaden per elev i Lindesnes kommune er 123 741 kroner, og Bjelland barneskole, Laudal barneskole og Øyslebø barneskole ligger over dette.

Elever per årsverk er en indikator på skolens bemanning, hvor lave tall betyr færre elever per ansatte som kan lede til bedre oppfølging og tilrettelegging for elevene, men også kostnadsdrivende. Det er de minste barneskolene, Laudal barnehage, Bjelland barnehage og Øyslebø barneskole som har lavest antall elever per årsverk.

Grafen under viser kostnad per elev og antall elever i Lindesnes kommune i 2023.

Figur 4: Kostnad per elev (y-akse) og antall elever (x-akse) i Lindesnes kommune. Kilde: Lindesnes kommune og GSI, beregninger BDO.

Grafen illustrerer en tydelig sammenheng mellom antall elever ved en skole og kostnader per elev. Jo færre elever det er på en skole, desto høyere blir utgiftene per elev. Dette skyldes i stor grad skolens faste kostnader, som drift, vedlikehold, ledelse og administrasjon som må fordeles på et lavere elevgrunnlag, noe som fører til høyere kostnader per elev. Større skoler kan ha en økonomisk fordel gjennom stordriftsfordeler, hvor kostnadene spres over flere elever, noe som reduserer de totale utgiftene per elev.

3.2.2 Ressursutnyttelsen blant skolene varierer

Tabellen under viser beregnede nøkkeltall for barne- og ungdomsskolene i kommunen for 2023. I netto kostnad per elev er det kun KOSTRA-funksjon 202 grunnskole som er inkludert, men der vi har ekskludert individuell tilrettelagt opplæring.

Skole	(A) Netto kostnad per tilgjengelig lærertime	(B) Lærerdekning	(C) Gruppestørrelse	(D) Elevtimer per elev	(E) Netto kostnad per elev $E=(A*D)/(B*C)$	(F) Effektivitet $F=(B*C)$
Bjelland barneskole	1 902	90,3 %	12,3	763	130 668	11,1
Laudal barneskole	1 229	75,5 %	9,9	749	123 164	7,5
Furulunden barneskole*	1 514	95,8 %	17,0	747	69 456	16,3
Ime barneskole	1 156	81,6 %	15,7	745	67 161	12,8
Frøysland barneskole	1 221	74,5 %	15,4	745	79 243	11,5
Holum barneskole	1 306	65,4 %	15,6	756	96 773	10,2
Spangereid barneskole	1 534	87,8 %	15,1	744	86 103	13,3
Nyplass barneskole	1 337	92,9 %	15,3	754	70 968	14,2
Gjennomsnitt barneskole	1 400	83,0 %	14,5	750	90 442	12,1
Blomdalen ungdomsskole	1 586	95,0 %	19,9	884	74 167	18,9
Vassmyra ungdomsskole	1 199	84,5 %	19,4	884	64 669	16,4
Vigeland ungdomsskole	1 441	79,3 %	20,0	874	79 409	15,9
Gjennomsnitt ungdomsskole	1 409	86,3 %	19,8	881	72 748	17,1
Øyslebø skole**	1 210	81,4 %	12,5	808	96 080	10,2

Tabell 2: ABC-analyse Lindesnes. Kilde: Lindesnes kommunes regnskap, opplysninger om årsverk fra Lindesnes kommune og GSI, BDOs beregninger. *Vi har trukket ut Furulunden+ fra GSI tallene manuelt i beregning av (B) der vi har tatt antall årsverk på Furulunden+ multiplisert med et leseplikttallene av leseplikttallene for barne- og ungdomstrinnet. **GSI tallene skiller ikke på Øyslebø barne- og ungdomsskole, og vi har derfor slått sammen disse.

Tabellen viser netto kostnad per tilgjengelig lærertime, lærerdekning, gruppestørrelse, elevtimer per elev, netto driftskostnad per elev og beregnet effektivitet for Lindesnes kommunes kommunale barne- og ungdomsskoler i 2023.

Når vi analyserer de ulike skolenes resultater er det viktig å være klar over forskjeller mellom trinnene.⁹ Videre er det viktig å være klar over de lovpålagte kravene knyttet til hvor stor gruppestørrelse maksimalt kan være, og at disse kravene varierer mellom 1.-4. trinn og 5.-10. trinn. Derfor er det forventet at de rendyrkede barneskolene i tabellen over i utgangspunktet har en lavere beregnet gruppestørrelse 2 enn de øvrige skolene.

Tabellens kolonne (A) viser netto driftskostnader per tilgjengelig lærertime. Lærere med universitets- og høyskoleutdanning vil gi høyere netto kostnad per lærertime. Fordi det er ønskelig å ha ansatte med relevant kompetanse og erfaring, er det derfor ikke et mål å redusere dette måltallet.

Lærerdekning, tabellens kolonne (B) viser hvor stor del av de tilgjengelige undervisningstimene som faktisk ble benyttet til undervisning i 2023, og gir indikasjoner på hvor godt undervisningsressursene blir utnyttet. En høyere prosentandel indikerer en høyere lærerdekning, som betyr at en større andel av de planlagte timene faktisk blir gjennomført. Lærerdekningen varierer mellom skolene fra lavest 65,4 prosent (Holum barneskole) og til høyest på 95,8 prosent (Furulunden barneskole). Kolonne (C) viser gruppestørrelse, mens kolonne (F) viser beregnet teoretisk effektivitet, uttrykt ved antall elevtimer per tilgjengelig lærertime på den enkelte skole. Høyere tall tilsier bedre

⁹ For eksempel er antall elevtimer i tabellen over normalt relativt standardisert for de ulike trinnene, der elevenes elevtimer per uke øker med elevens alder. Videre synker lærernes samlede undervisningsplikt generelt jo eldre elevene er, noe som innebærer at de kreves flere årsverk lærerressurser i ungdomsskolen enn på barneskolen. Dette er korrigert for i beregningen av lærerdekning. Det er imidlertid flere oppgaver som kan føre til fratrekk i undervisningsplikt som vi ikke har korrigert for i beregningene over. Eksempler her er kontaktlærerfunksjonen, seniortiltak, pedagogisk veiledning og utviklingsarbeid, med mer. Dersom man antar at skolene har relativt samme andel oppgaver, skal ikke dette påvirke analysen av skolene sett opp mot hverandre, nor som innebærer at beregnet lærerdekning over skal være egnet til å sammenligne grunnskolene mot hverandre.

effektivitet. Dette er en teoretisk beregning, hvor effektivitetsbegrepet er utelukkende koblet mot ressursutnyttelse. Det er flere faktorer som modellen ikke tar høye for, for eksempel kvalitet eller om rektorene velger å disponere sine lærertimer ulikt. Den beregnede effektiviteten bør derfor ikke tolkes direkte, men heller benyttes som en indikasjon på hvordan ressursutnyttelse har vært i Lindesnes kommune. De skolene som har den laveste effektiviteten har enten enn lav lærerdekning eller lav gruppestørrelse. Dette slår også ut i høyere kostnader på elev. For eksempel ser vi at Laudal barneskole som har den laveste effektiviteten, har den laveste gruppestørrelsen og nest laveste lærerdekningen.

Individuelt tilrettelagt undervisning

Antall elever som får individuell tilrettelagt opplæring i Lindesnes kommune er under det nasjonale snittet på 7,9 prosent. I 2023 var behovet for individuell tilrettelagt opplæring 7,7 prosent i Lindesnes (Tilstandsrapport for Lindesnes kommune, 2023).

Tabellen under viser netto driftsutgifter, antall elever, utgifter per elev til individuell tilrettelagt opplæring samt elever med individuell tilrettelagt opplæring som andel av elevmengde.

Skole	Netto driftsutgifter	Antall elever	Kostnad per elev	Andel elever av total elevmengde
Bjelland barneskole	592 334	*	*	*
Laudal barneskole	1 702 847	6	283 619	15,8 %
Øyslebø barneskole	2 651 186	9	291 660	10,1 %
Furulunden barneskole*	468 912	19	24 680	3,8 %
Furulunden pluss	5 684 111	24	236 838	100,0 %
Ime barneskole	5 926 674	17	338 803	5,1 %
Frøysland barneskole	2 085 239	7	300 900	3,0 %
Holum barneskole	1 347 107	11	123 192	8,1 %
Spangereid barneskole	1 273 637	11	118 225	8,1 %
Nyplass barneskole	3 882 127	*	*	*
Øyslebø ungdomsskole	3 501 541	9	389 536	10,1 %
Blomdalen ungdomsskole	6 958 370	32	218 363	9,4 %
Vassmyra ungdomsskole	4 846 557	33	147 374	12,6 %
Skinsnes skole	3 918 049	4	979 512	100,0 %
Vigeland ungdomsskole	3 828 889	21	182 259	10,1 %

Tabell 3: Netto driftsutgifter (ført på KOSTRA-funksjon 2021), antall elever og utgifter per elev til individuell tilrettelagt opplæring i 2023. *Utgiftene til Furulunden barneskole er ikke korrekte grunnet feilføringer. Kilde: Tilstandsrapporten 2023 og Lindesnes regnskap, beregninger BDO.

Tabellen viser ingen tydelig sammenheng mellom omfanget av individuell tilrettelagt opplæring og antall elever per skole. For eksempel har de største barneskolene, som Furulunden og Ime, en relativt lav andel elever som mottar individuell tilrettelagt opplæring. Dette tyder på at behovet for individuell tilrettelagt opplæring ikke nødvendigvis er avhengig av skolestørrelsen. Utdanningsforbundet har i sitt notat (2011) undersøkt hva forskningen sier om klassestørrelse og læringsutbytte. Funnene viser at det

fremst er de yngste elevene og elever med lav sosioøkonomisk bakgrunn som har størst effekt på læringsutbytte i små klasser.¹⁰

Tabellen viser også at ungdomsskolene har en høyere andel elever som mottar individuell tilrettelagt opplæring enn barneskolene. Dette kan antyde at behovet for individuell tilrettelagt opplæring øker med alderen, eller at ungdomsskolene har mer komplekse utfordringer når det gjelder tilrettelegging.

Kostnadene per elev til individuell tilrettelagt opplæring er variabel på de ulike skolene. Øyslebø ungdomsskole har den høyeste kostnaden per elev, mens Furulunden har den laveste kostnaden. Det ser ut å være en trend der mindre skoler med høyere andel individuell tilrettelagt opplæring også har høyere kostnader per elev.

Skoleskyss

Ifølge Opplæringsloven § 7-1 har elever i 1. trinn som har mer enn to kilometer til skolen, samt elever i 2. til 10. trinn med mer enn fire kilometer skolevei, rett til gratis skoleskyss. Elever med særlig farlig skolevei kan også ha rett til skoleskyss, uavhengig av avstanden til skolen. Dette gjelder også for elever med funksjonshemming, midlertidig skade eller sykdom. Forarbeidene til loven presiserer at skoleskyss skal organiseres slik at eleven får en *akseptabel reisetid*. Både gangtid, tid med transportmiddel og ventetid før og etter skoletid må vurderes samlet for å fastslå hva som er en akseptabel reisetid. Noen kommuner har egne retningslinjer for akseptabel reisetid, men dette er ikke tilfelle i Lindesnes kommune.

Tabellen under viser netto driftsutgifter, antall elever per skole som har skoleskyss, utgifter per elev til skoleskyss, samt andel elever med skoleskyss av total elevmengde i 2023. BDO har beregnet utgiftene per skole ved å se på fakturaene fra Agder Kollektivtrafikk AS for 2023.

Skole	Netto driftsutgifter	Antall elever skoleskyss	Kostnad per elev til skoleskyss	Andel elever med skoleskyss av total elevmengde
Bjelland barneskole	384 187	36	10 550	79,2 %
Laudal barneskole	265 223	27	9 823	71,1 %
Øyslebø barneskole	518 595	58	8 969	64,2 %
Furulunden barneskole	750 435	80	9 332	16,1 %
Furulunden pluss	168 264	16	10 280	68,2 %
Ime barneskole	1 229 010	114	10 804	33,2 %
Frøysland barneskole	113 473	15	7 737	6,3 %
Holum barneskole	717 253	74	9 693	54,8 %
Spangereid barneskole	483 766	52	9 271	39,2 %
Nyplass barneskole	1 258 120	132	9 564	47,3 %
Øyslebø ungdomsskole	715 719	63	11 295	71,2 %
Blomdalen ungdomsskole	376 096	40	9 402	11,8 %
Vassmyra ungdomsskole	1 494 829	154	9 712	59,0 %
Skinsnes skole	28 204	3	8 385	84,1 %
Vigeland ungdomsskole	1 439 946	138	10 407	66,5 %

¹⁰ <https://www.utdanningsforbundet.no/var-politikk/publikasjoner/2011/klassestorrelse-og-laringsutbytte--hva-viser-forskningen/>

Tabell 4: Beregninger av driftsutgifter, antall elever og kostnad per elev til skoleskyss, samt andel elever med skoleskyss av total elevmengde i 2023. Kilde: Lindesnes regnskap og fakturaer fra Agder Kollektivtrafikk, beregninger BDO.

Totalt er det omtrent 37 prosent av alle elevene i Lindesnes som har skoleskyss, og gjennomsnittskostnaden per elev er ca. 9 700 kroner i 2023. Andelen elever med skoleskyss er høyest ved skolene som ligger nord i kommunen så som Bjelland, Laudal og Øyslebø.

Tabellen under viser kjøreavstand i kilometer og i minutter mellom barne- og ungdomsskolene i Lindesnes kommune. Avstandene er basert på beste rute ifølge Google Maps, og gjelder for bilkjøring.

Fra	Til	Avstand i km	Avstand i kjøretid, min
Bjelland barneskole	Laudal barneskole	18,6 km	18 min
Laudal barneskole	Øyslebø barneskole	11,2 km	13 min
Øyslebø barneskole	Holum barneskole	9,5 km	10 min
Holum barneskole	Ime barneskole	9,5 km	10 min
Ime barneskole	Frøysland barneskole	4,2 km	7 min
Frøysland barneskole	Furulunden barneskole	2,2 km	5 min
Furulunden barneskole	Nyplass skole	12,1 km	14 min
Nyplass skole	Spangereid barneskole	16,8 km	22 min
Øyslebø ungdomsskole	Vassmyra ungdomsskole	19,3 km	19 min
Vassmyra ungdomsskole	Blomdalen ungdomsskole	5,2 km	9 min
Blomdalen ungdomsskole	Vigeland ungdomsskole	12,2 km	14 min

Tabell 5: Avstander mellom barne- og ungdomsskolene i Lindesnes kommune. Kilde: Google Maps.

4 Dagens barnehagestruktur

4.1 Innledning og metode

Lindesnes har ni kommunale barnehager, 15 private barnehager og tre familiebarnehager. De kommunale barnehagene er fordelt på tre soner, herunder Lindesnes, Marnardal og Mandal med tre barnehager hver. I 2023 var det 391 barn i kommunale barnehager i Lindesnes.

Figur 5: Kommunale barnehager i Lindesnes kommune. Illustrasjon av BDO.

Analysene nedenfor synliggjør forskjeller i størrelse, kostnader og effektivitet i de kommunale barnehagene i Lindesnes. Resultater fra analysene ses opp mot kriteriet effektivitet og ressursutnyttelse i utarbeidelsen av alternativer til ny barnehagestruktur.

I beregningen har vi benyttet kostnader, antall barn og antall årsverk i de kommunale barnehagene i Lindesnes. Kostnader per barn er beregnet med barn vektet for å hensynta ulik alderssammensetning i barnehagene. Kostnader per korrigerte oppholdstime er også vektet.

I vedlegg 7.2 er det en spesifisering over hvilke KOSTRA-funksjoner som er inkludert i de ulike tabellene i kapittelet.

4.2 Analyser og funn

4.2.1 Alle barnehagene i Lindesnes oppfylte bemannings- og pedagognormen i 2023

Tabellen under viser antall barn (vektet)¹¹, antall årsverk, barn per årsverk, barn per barnehagelærer og antall korrigerte oppholdstimer¹². Barnehagene har også andre ansatte utover grunnbemanningen. Dette inkluderer/kan inkludere administrativt ansatte, styrere, læringer, vaktmester, kokk og renholdere. Disse årsverkene er ikke inkludert i tabellen under.

Sone	Barnehage	Antall barn (vektet)	Antall årsverk	Barn per ansatt	Barn per barnehagelærer
Marnardal	Bjelland barnehage	14,4	5,2	4,8	6,8
Marnardal	Laudal barnehage	31,8	7,0	6,0	9,9
Marnardal	Heddeland barnehage	63,6	14,8	6,0	12,7
Lindesnes	Vigmostad barnehage	15,4	4,0	6,0	6,3
Lindesnes	Båly barnehage	21,8	5,0	6,0	11,5
Lindesnes	Hestehaven barnehage	104,4	22,4	6,0	13,9
Mandal	Skjebstad barnehage	62,4	15,1	5,9	11,4
Mandal	Kvisla barnehage	78,2	19,4	5,9	13,6
Mandal	Frøysland barnehage	106,2	24,3	5,9	14,0

Tabell 6: Antall barn (vektet), antall årsverk, barn per ansatt og barn per barnehagelærer i Lindesnes kommune (2023).
Kilde: Lindesnes kommune og Udir. Beregninger av BDO.

Tabellen viser stor spredning i antall barn (vektet) i de kommunale barnehagene i Lindesnes. I sone Marnardal er det to små¹³ barnehager (Bjelland og Laudal) og én mellomstor barnehage (Heddeland). I sone Mandal er det én mellomstor barnehage (Skjebstad) og to store barnehager (Kvisla og Frøysland). I sone Lindesnes er det to små barnehager (Vigmostad og Båly) og én stor (Hestehaven).

Fra tabellen ser vi at i sone Marnardal hadde Bjelland barnehage 4,8 barn per ansatt, mens de to andre barnehagene hadde 6 barn per ansatt. I sone Lindesnes hadde alle barnehagene 6 barn per ansatt, mens i sone Mandal hadde alle barnehagene 5,9 barn per ansatt. Alle barnehagene i Lindesnes kommune oppfylte derfor bemanningsnormen i 2023.¹⁴ Alle barnehagene oppfylte også pedagognormen i 2023.¹⁵

Fra tabellen ser vi generelt at jo større barnehagene er jo flere barn er det per barnehagelærer. Båly barnehage skiller seg ut ved å ha flere barn per barnehagelærer sammenlignet med de andre små barnehagene.

¹¹ Antall barn (vektet) viser antall barn hvor barn 0-2 år er vektet med 1,8 og barn 3-5 år er vektet med 1.

¹² For å ta høyde for ulik grad av full- eller deltidsbarn i barnehagene presenterer vi også korrigerte oppholdstimer. Barn vektet etter alder. En barnehage med relativt sett flere små enn store barn vil derfor få høyere oppholdstimer per barn.

¹³ Vi bruker følgende betegnelser for barnehagestørrelse: Liten ≤ 50 barn, mellomstor 51- 75 barn, stor > 75 barn. Størrelseskategoriene tilsvarer kategorier benyttet i andre analyser. <https://www.barnehage.no/barnehager-forskningkvalitet/dette-vet-vi-om-barnehagens-storrelse-og-kvalitet/228806>

¹⁴ Barnehagen skal ha minst én ansatt per tre barn når barna er under tre år og én ansatt per seks barn når barna er over tre år

¹⁵ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/pedagognormen/>

4.2.2 Store forskjeller i kostnad per barn og per korrigerte oppholdstimer

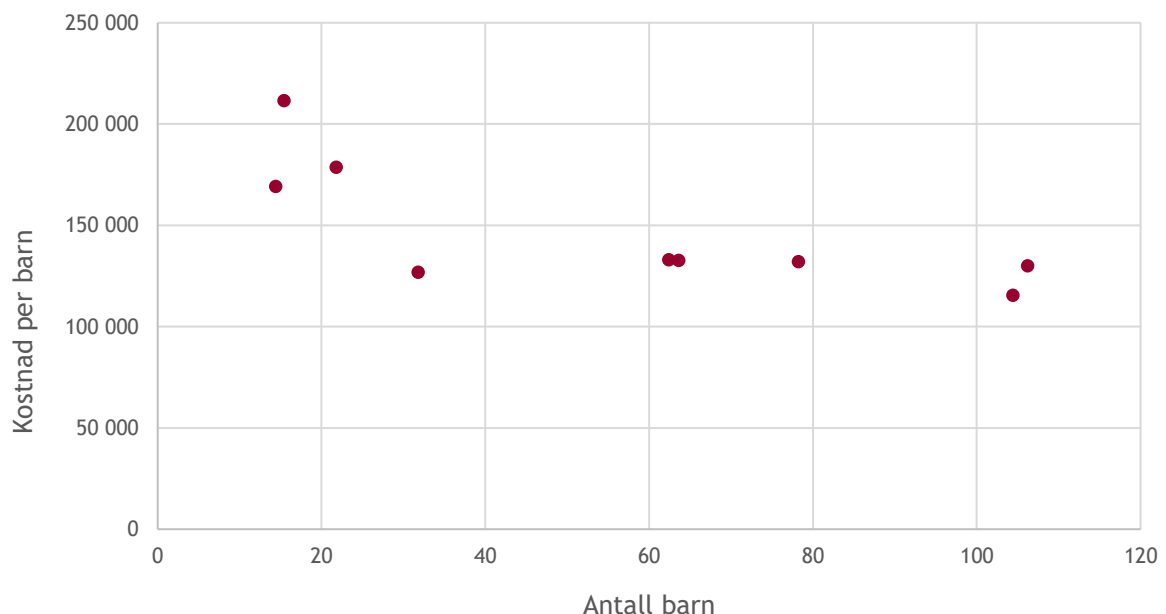
Tabellen under viser kostnader, kostnad per barn og kostnad per korrigerte oppholdstimer. Kostnader er alle kostnader ført på det enkelte ansvar (fratrasket styrket tilbud) og fordelte felleskostnader (fratrasket styrket tilbud).

Sone	Barnehage	Kostnader	Kostnad per barn (vektet)	Kostnad per korrigerte oppholdstimer
Marnardal	Bjelland barnehage	2 437 828	169 294	3 937
Marnardal	Laudal barnehage	4 036 166	126 923	2 939
Marnardal	Heddeland barnehage	8 446 702	132 810	2 966
Lindesnes	Vigmostad barnehage	3 258 594	211 597	4 757
Lindesnes	Båly barnehage	3 896 834	178 754	4 031
Lindesnes	Hestehaven barnehage	12 053 114	115 451	2 642
Mandal	Skjebstad barnehage	8 306 025	133 109	3 020
Mandal	Kvisla barnehage	10 336 675	132 183	2 951
Mandal	Frøysland barnehage	13 812 855	130 065	2 890

Tabell 7: Kostnader, kostnad per barn (vektet) og kostnad per korrigerte oppholdstimer i Lindesnes kommune (2023). Kilde Lindesnes kommune og Udir. Beregninger av BDO.

Tabellen viser at kostnad per barn varierer fra 115 451 kroner i Hestehaven barnehage til 211 597 kroner i Vigmostad barnehage. Kostnad per korrigerte oppholdstimer varierer fra 2 642 kroner i Hestehaven barnehage til 4 757 kroner i Vigmostad barnehage. Generelt ser vi at større barnehager har lavere kostnad per barn og kostnad per korrigerte oppholdstimer. Unntaket er Laudal barnehage som skiller seg ut med lavere kostnad per barn og per korrigerte oppholdstimer sammenlignet med de andre små barnehagene.

Figuren under viser kostnad per barn (y-akse) og antall barn i barnehagene (x-akse).

Figur 6: Kostnad per barn (y-akse) og antall barn (x-akse). Kilde: Lindesnes kommune. Beregninger av BDO.

Fra tabellen ser vi at kostnad per barn reduseres med barnehagestørrelse (med unntak av Laudal barnehage). Dette indikerer at større barnehager oppnår stordriftsfordeler fordi faste kostnader fordeles på flere barn. De mellomstore og store barnehagene har om lag lik kostnad per barn, som tyder på at effekten flater ut etter en viss barnehagestørrelse.

Tabellen under viser kjøreavstand i kilometer og i minutter mellom barnehagene i Lindesnes kommune. Avstandene er basert på beste rute ifølge Google Maps og gjelder for bilkjøring.

Fra	Til	Avstand i km	Avstand i kjøretid, min
Bjelland barnehage	Laudal barnehage	18,7 km	19 min
Laudal barnehage	Heddeland barnehage	8 km	9 min
Vigmostad barnehage	Hestehaven barnehage	17,3 km	19 min
Heddeland barnehage	Kvisla barnehage	21,2 km	22 min
Kvisla barnehage	Frøysland barnehage	2,3 km	5 min
Frøysland barnehage	Skjebstad barnehage	3,3 km	7 min
Hestehaven barnehage	Frøysland barnehage	11,7 km	15 min
Båly barnehage	Hestehaven barnehage	17,2 km	22 min

Tabell 8: Avstander mellom barnehagene i Lindesnes kommune. Kilde: Google Maps.

4.2.3 Mer enn halvparten av barnehagebarna i Lindesnes kommune går i privat barnehage

I 2023 gikk 64 prosent av barna i private barnehager. To av tre barnehagesoner har private barnehager. Disse er fordelt slikt:

- **Sone Lindesnes:** Tre kommunale og tre private barnehager. På Spangereid går barna videre til Spangereid barneskole. På Vigeland begynner majoriteten på Nyplass barneskole, mens majoriteten på Vigmostad begynner på Vigmostad privatskole og Nyplass skole.
- **Sone Marnardal:** Tre kommunale barnehager. Barna fra Bjelland, Laudal og Heddeland barnehager begynner på henholdsvis Bjelland, Laudal og Øyslebø barneskoler.
- **Sone Mandal:** Tre kommunale, 11 private barnehager og tre familiebarnehager. Majoriteten av barna fra Skjebstad går til Furulunden barneskole, majoriteten fra Kvisla går til Furulunden eller Ime barneskole, og majoriteten fra Frøysland barnehage går til Frøysland skole.

5 Alternativer for fremtidig skole- og barnehagestruktur

5.1 Metode

5.1.1 Kriterier for identifisering av alternativer til ny struktur

I vurderingen av nye skole- og barnehagestruktur har BDO benyttet et sett med kriterier for å identifisere hvilke skoler og barnehager som er mest aktuelle for en mulig omorganisering. Kriteriene er listet under.

1. Befolkningsprognoser. Det legges vekt på den forventede utviklingen i elev- og barnetallene i området. Dersom prognosene viser en betydelig nedgang i antall elever og/eller barn, er dette en indikator for at etterspørselen etter skolen og/eller barnehagen vil falle, og potensielt gi et mindre robust tilbud til elever og barnehagebarn.
2. Effektivitet og ressursutnyttelse. Her vurderes hvor godt ressursene utnyttes, gjennom å se på sentrale nøkkeltall.
3. Elever og barns reisetid. Hvilke tilbud som finnes innen en akseptabel reisetid. Lang reisetid kan gå utover elever og barns sosiale tid etter skolen og barnehagen, og kan ha negative konsekvenser for trivsel, læringsutbytte og utvikling.
4. Ledig kapasitet.
5. Geografisk samlokalisering av barnehage og skole.¹⁶

5.1.2 Konsekvensvurderinger

Vi har vurdert konsekvensene av alternativene til endret skole- og barnehagestruktur. Formålet med vurderingene har vært å sikre at beslutningstakere er fullt informert om mulige konsekvenser av et tiltak. Konsekvensene er vurdert opp mot fire dimensjoner, konsekvenser for økonomi, for elever og barn, for ansatte og for samfunnsutvikling/lokalsamfunn.

I beregning av de økonomiske konsekvensene beregner vi forventete utgifter ved å opprettholde dagens struktur og forventete utgifter ved de alternative forslagene til ny struktur. Innsparingen blir dermed differansen mellom disse to. I beregningen legger vi til grunn at driftsutgiftene, ekskludert kostnader til bygg, ved den enkelte skole varierer med elevtallet. Vi beregner derfor sparte driftsutgifter som driftsutgifter, ekskludert utgifter til bygg, per elev/barnehagebarn før endret struktur minus driftsutgifter, ekskludert utgifter til bygg, per elev/barnehagebarn etter endret struktur (se delkapittel 5.1.3 under for hvordan vi kommer frem til denne nye utgiften per elev/barn). I tillegg hensyntar vi økt omfang av utgifter til skoleskyss, dersom informasjonen vi har mottatt tilsier det. For skoler som legges ned, inkluderer vi også sparte utgifter til skole- eller barnehagebygg, ved å trekke fra dagens utgifter til dette bygget. Kommunen mottar et årlig statlig rammetilskudd per skole. I 2023 var dette tilskuddet på 519 000 kroner. Tilskuddene er en del av det sentrale rammetilskudd og er ikke ført på de enkelte

¹⁶ Kriteriet geografisk samlokalisering av barnehage og skole er utarbeidet med bakgrunn i diskusjon med kommunen.

skolene. I våre beregninger ved nedleggelse av skoler har vi tatt hensyn til at kommunen vil motta 519 000 kroner per skole mindre i tilskudd, og dermed vil innsparingspotensialet bli redusert.

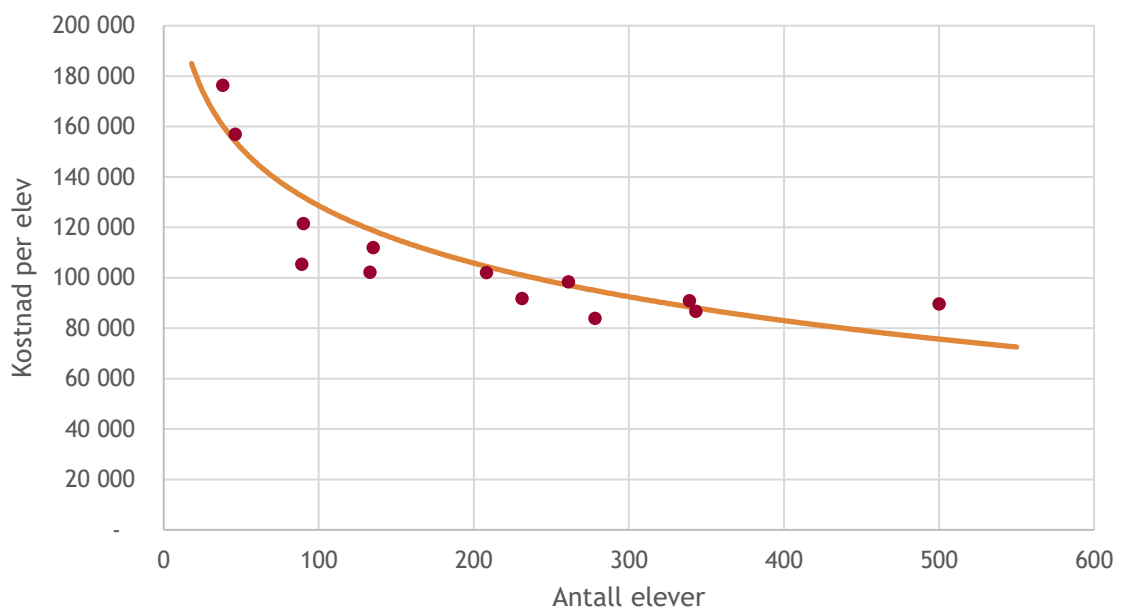
Konsekvenser for elever og barn, ansatte og samfunnsutvikling og lokalsamfunn er kartlagt gjennom en workshop med kommunen hvor rektorer i grunnskolene, styrerne i aktuelle barnehager, tillitsvalgte og Lindesnes administrative ledelse deltok.

Forslaget om å legge ned Furulunden barneskole, alternativ 3b, er ikke diskutert i workshopen.

5.1.3 Beregning av kostnad per elev/barn ved forslag til endret struktur

Fra figur 4 og 6 ser vi at kostnader per elev og kostnader per barn avtar med størrelse i antall elever og barn. Vi bruker dette forholdet for å beregne ny kostnad per elev på skolen/barnehagen elever og barn flyttes til. Vi bruker regresjon med en logaritmisk funksjon for å estimere nye kostnader per elev som baserer seg på data fra kommunens eksisterende skoler og barnehager. Metoden som beskrives nedenfor er for skole. Metodikken er lik for barnehage, se vedlegg 7.3 for figur med regresjonslinje for barnehage.

Tabellen under viser kostnad per elev (y-akse) og antall elever (x-akse). De røde prikkene er kostnad per elev, tilsvarende som i figur 4. Den oransje linjen er regresjonslinjen fra regresjon med logaritmisk funksjon hvor kostnad per elev er avhengig variabel og den naturlige logaritmen av antall elever er uavhengig variabel.¹⁷

Figur 7: Kostnad per elev (y-akse) og antall elever (x-akse) med regresjonslinje med logaritmisk funksjon. Kilde: Lindesnes kommune. Beregninger av BDO

Bruk av regresjon gir flere fordeler. Vi bruker en statistisk metode som hensyntar forholdet mellom kostnad per elev og antall elever som vi ser i kommunen i dag. Metoden gir oss også mulighet til å estimere hva kostnad per elev vil være uten at vi trenger sammenligning med skoler med samme antall elever. En logaritmisk funksjon hensyntar at

¹⁷ Regresjonslinje med logaritmisk funksjon: $Y = a \cdot \ln(X) + b$, hvor Y er kostnad per elev, X er antall elever og b er konstantledd. Forenklet kan man si at konstantleddet reflekterer faste kostnader.

kostnad per elev synker raskt i takt med økt elevtall for små skoler og at denne effekten avtar etter hvert.

Hvor godt en regresjonslinje passer til dataen, og følgelig hvor godt den forklarer variasjonen man ser i dataen måles som oftest i R^2 (R-kvadrat). Dette tallet ligger mellom 0 og 1, hvor 0 betyr at modellen ikke forklarer noe av variasjonen i dataen, mens 1 betyr at modellen forklarer 100 prosent av variasjonen i dataen. Alle datapunktene ville da ligget på regresjonslinjen. I regresjonen over for grunnskole er R^2 på 0,87.

I beregningen av kostnad per elev er individuell tilrettelagt opplæring trukket fra. Kostnader til skolebygg har blitt holdt utenfor elevsatsen og fordelt per skole, ikke per elev. Eventuell salgsverdi av skolebygg er ikke inkludert. I vedlegg 7.2 er det redegjort for hvilke KOSTRA-funksjoner som er med i beregningene av innsparingspotensialet. For 2025 har vi beregnet innsparingene som 5/12 av et år. Tilsvarende er gjort for barnehage.

5.1.4 Beregnet innsparing til tilskudd til private barnehager

I alternativene til endret barnehagestruktur har vi inkludert estimat for innsparing til tilskudd til private barnehager. Kommunen betaler tilskudd til private barnehager basert på kostnad per heltidsplass i kommunale barnehager. I beregningen har vi benyttet en gjennomsnittlig kostnad per heltidsplass i Lindesnes. Heltidsplasser er også fremskrevet i henhold til befolkningsprognosene. For hvert alternativ har vi beregnet en ny årlig kostnad per heltidsplass som hensyntar innsparingen av strukturendringen. Differansen mellom kostnad per heltidsplass brukes deretter som estimat på hvor mye kommunen sparer per heltidsplass i private barnehager. Heltidsplassene er også her fremskrevet i henhold til befolkningsprognosene.

5.2 Forslag til ny skolestruktur

5.2.1 Alternativ 1: Videreføring av dagens skolestruktur vil gi høye kostnader og dårlig ressursutnyttelse

Alternativ 1 er videreføring av dagens skolestruktur. Vi vil redegjøre for fremtidige kostnader ved å opprettholde denne, tilpasset fremtidige befolkningsprognoser.

Basert på befolkningsprognosene vil en videreføring av dagens desentraliserte skolestruktur medføre uutnyttet kapasitet som vil føre til høyere kostnader per elev. I tidligere analyser har vi vist at kostnadene øker når elevtallet synker, og i dag har samtlige skoler i Lindesnes kommune ledig kapasitet. Kommunen har dermed liten mulighet å oppnå kostnadsbesparelser ved en videreføring av dagens skolestruktur. Det er viktig å være klar over at det også vil være konsekvenser ved å opprettholde dagens struktur. For flere av skolene vil dette innebære svært få elever utover i analyseperioden mot 2040, noe som trolig vil påvirke både elever og ansatte.

Tabellen under viser årlige netto driftsutgifter fra 2025 til 2030 ved en videreføring av dagens skolestruktur.

Årlige netto driftsutgifter	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Opprettholde dagens skolestruktur	287,43	282,32	275,67	270,32	266,27	261,20
- herav skolebygg	32,26	32,26	32,26	32,26	32,26	32,26

Tabell 9: Årlige netto driftsutgifter. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse og SSB. Beregninger av BDO.

5.2.2 Alternativ 2: Nedleggelse av skoler vi gi bedre kapasitetsutnyttelse og innsparinger

Alternativ 2 er å justere dagens skolekretser. Innen dette alternativet, foreslår vi følgende:

- Legge ned Laudal barneskole, og fordele elevene på Øyslebø barneskole og Bjelland barneskole fra 2025
- Legge ned Holum barneskole, og flytte elevene til Ime barneskole fra 2025

I delkapitlet under gjennomgår vi først hvorfor vi har kommet frem til disse forslagene. Deretter vurderer vi forslagenes konsekvenser.

Konkrete forslag til endring i dagens skolestruktur i alternativ 2

I påfølgende avsnitt beskriver vi hvordan Lindesnes kommune kan justere skolekretsene for å få en bedre utnyttelse av kapasitet, inkludert en reduksjon av antallet skoler. Sammenslåing av skolekretser og nedleggelse av skoler er gjort utfra kriteriene som er presentert i metodekapitlet innledningsvis i kapitlet. Basert på disse kriteriene har vi utarbeidet to forslag.

Legge ned Laudal barneskole, og fordele elevene på Øyslebø barneskole og Bjelland barneskole fra 2025

Befolkningsprognosene viser at antallet elever reduseres kraftig ved Bjelland barneskole og Laudal barneskole. Frem mot 2040 reduseres disse med henholdsvis 42 prosent og 32 prosent. Øyslebø barneskole forventes også å oppleve en betydelig reduksjon i antall elever, på 30 prosent i samme periode.

Laudal barneskole, Bjelland barneskole og Øyslebø barneskole er de minste skolene i kommunen målt i antall elever, og har de høyeste kostnadene per elev. Tabell 2 viser at Laudal barneskole har små gruppestørrelser og lav lærerdekning, noe som gir lav ressursutnyttelse. Bjelland barneskole har også små gruppestørrelser, men noe høyere lærerdekning.

Skolene ligger nord i Lindesnes kommune, med en reiseavstand på ca. 30 km mellom Bjelland barneskole og Øyslebø barneskole, hvor Laudal barneskole ligger midt imellom. For Laudal barneskole benytter 71 prosent av elevene skoleskyss, noe som indikerer at mange av elevene bor mer enn 2 til 4 km fra skolen, avhengig av klassetrinn.

Videre har Bjelland barneskole relativ lav kapasitet, med maksimalt 50 elever. Skolen melder at en slik kapasitet vil føre til trange forhold, med lite plass på grupperom og små garderobefasiliteter i skolebygget. Øyslebø barneskole har en elevkapasitet på 120 elever, hvor 91 av plassene er utnyttet i dag. Det betyr at Øyslebø barneskole har mulighet å ta imot resterende elever fra Laudal barneskole i 2025, under forutsetning at varme og ventilasjon oppgraderes i minst ett klasserom.

Legge ned Holum barneskole, og flytte elevene til Ime barneskole

Ifølge befolkningsprognosene vil elevtallet på Holum barneskole synke med 30 prosent fra dagens nivå til 2040. I samme periode viser prognosen at antallet elever ved Ime barneskole vil reduseres med 21 prosent. Det er søkt om å bygge en montessoriskole med kapasitet til 60 elever ved Mandalskryss som ligger i nærheten av Ime barneskole og Holum barneskole. Hvis det kommer en ny montessoriskole, vil den kunne ta en del av elevene fra Holum barneskole, og gi en enda lavere elevmengde enn dagens prognoser.

Holum barneskole har relativt høye kostnader per elev, selv om kostnadene er noe lavere enn ved Laudal barneskole, Bjelland barneskole og Øyslebø barneskole. Årsaken til de

relativt høye kostnadene ved Holum barneskole er den lave lærerdekningen sammenlignet med resten av kommunen.

Tidligere hadde Ime barneskole full elevkapasitet med 500 elever, i motsetning til dagens 330 elever. Dette betyr at alle de 131 elever ved Holum barneskole kan overføres til Ime barneskole. I workshopen ble alternativet om å legge ned Holum barneskole å fordele elevene på Ime barneskole, Frøysland barneskole og Øyslebø barneskole diskutert. Det kom flere tilbakemeldinger om at det ville være mer fordelaktig for elevene å flytte til én skole, i stedet for å splitte dem mellom ulike skoler. Siden Ime barneskole har kapasitet til å ta imot alle elevene og ligger relativt nær, viser vi beregninger knyttet til det alternativet.

Potensiell økonomisk innsparing

Tabellen under viser samlede netto driftsutgifter over perioden 2025 til 2040 for alternativ 1 og alternativ 2, samt innsparingen ved å legge ned Laudal barneskole og Holum barneskole. Hvor mye skolelokaler utgjør et skilt ut på egen linje.

Netto driftsutgifter samlet og innsparing	2025-2040
Alternativ 1: Opprettholde dagens skolestruktur	4 069,20
- herav skolebygg	516,15
Alternativ 2: Legge ned Laudal barneskole og Holum barneskole	3 981,78
- herav skolebygg	472,73
- herav økte utgifter til skoleskyss	8,55
Innsparing	-87,41
- herav skolebygg	-43,42

Tabell 10: Netto driftsutgifter samlet fra 2025 til 2040 ved nedleggelse av Laudal barneskole og Holum barneskole. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse og SSB. Beregninger BDO.

Å legge ned Laudal barneskole og Holum barneskole vil gi en samlet innsparing på 87,41 millioner kroner fra 2025 til 2040, der besparelsen i utgifter til skolebygg utgjør litt under halvparten. I beregningene har vi tatt hensyn økte utgifter til skoleskyss. I dag har 55 prosent av elevene ved Holum barneskole skoleskyss, og i våre beregninger har vi forutsatt at dette øker til 100 prosent. For Laudal barneskole hadde 71 prosent av elevene skoleskyss, og vi har også her antatt at tallet øker til 100 prosent. Samlet sett vil dette føre til økte skoleskysskostnader på 8,55 millioner kroner for kommunen i perioden.

Tabellen under viser hvordan innsparingen fordeler seg årlig fra 2025 til 2030.

Innsparing	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Alternativ 2: Legge ned Laudal barneskole og Holum barneskole	-4,30	-9,10	-8,15	-7,35	-6,03	-5,52
- herav skolebygg	-0,49	-2,81	-2,81	-2,81	-2,81	-2,81
- herav økte utgifter til skoleskyss	0,28	0,66	0,64	0,62	0,60	0,59

Tabell 11: Årlig innsparing fra 2025 til 2030 ved å legge ned Laudal barneskole og Holum barneskole. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse og SSB. Beregninger av BDO.

Tabellen viser at over de neste fire årene vil kommunen spare 28,9 millioner kroner ved å legge ned Laudal barneskole og Holum barneskole. Innsparingen vil øke dersom kommunen klarer å selge eller avhende bygget. Hvis kommunen velger å benytte bygget til andre formål, vil innsparingene reduseres, ettersom beregningene forutsetter at det ikke brukes penger på bygget, for eksempel strøm og renhold.

Konsekvenser for elever og barn

Den største fordelen som trekkes frem for begge forslagene er et større sosialt miljø for elevene. Et større sosialt miljø kan fremme inkludering og mangfold og det trekkes frem at det for flere kan være en fordel å få en ny start. I tillegg kan elevene få utbytte av et større profesjonsfaglig miljø blant lærerne, og at det kan bli enklere å få tilrettelagt for individuelt tilrettelagt opplæring. For skoler som i dag er fådelte (Bjelland barneskole og Laudal barneskole), trekkes det fram som positivt dersom en større skole innebærer at de kan ha rene klassetrinn.

For forslaget om å legge ned Laudal og flytte elevene til Øyslebø og Bjelland, trekkes det frem som en fordel at de fleste elevene som flyttes til Bjelland likevel ikke vil få veldig lang reisevei. Også for alternativet at Holum legges ned og elevene fordeles til Ime, trekkes det frem at omfanget av elever som vil få lang reisevei er begrenset. Reisevei omtales også i avsnittet over der vi gjennomgår kriteriene.

En viktig ulempe som trekkes frem er at endring for elever som flyttes kan oppleves som usikker, utrygg og krevende. Særlig for Holum skole er dette trukket fram som en ulempe, fordi de har hatt et godt miljø, med lite mobbing. Det trekkes også frem som negativt at fritidsaktiviteter som gjennomføres i tilknytning til skoler som legges ned vil også legges ned eller stå i fare for å legges ned. Vi får opplyst at det per i dag ikke er veldig mange fritidsaktiviteter som er lagt til Laudal, men at i Holum vil særlig idrettslaget kunne bli påvirket.

Per i dag er det et basseng lokalisert ved Laudal skole. Hva som vil skje med dette dersom skolen legges ned, blir viktig å klargjøre. Dersom det medfører at kommunen ikke lenger skal bruke dette bassenget, vil det være negativt for elevene, som da også får lengre reisevei til svømmeundervisning.

Konsekvenser for ansatte

Større fagmiljø pekes på som den største fordelen ved å opprette større skoler. En forutsetning er at det faktisk blir flere ansatte ved de «nye» skolene. En større ansattgruppe kan ha flere fordeler sammenlignet med dagens situasjon. Det kan bli lettere å fylle nødvendige roller med relevant kompetanse, lettere å bruke ressurser riktig, eksempelvis på utviklingsarbeid, lettere å bruke ressurser på tvers ved sykdom (som også gir mindre vikarer), det kan bli lettere å rekruttere kompetente ansatte fremover og det kan skape bedre miljø og engasjement.

For Laudal og Bjelland trekkes det frem som positivt at man ikke lenger trenger å lure på hva som kan skje fremover, noe som gir forutsigbarhet og kan skape trygghet hos ansatte. For dem vil det også være positivt at lederen er lokalisert på et sted (ved skolen), og ikke er fordelt mellom flere lokasjoner. Flere av skolene som berøres har allerede gode samarbeid i dag, for eksempel samarbeider Laudal og Bjelland, og Ime og Holum. For enkelte ansatte kan også reiseveien bli mindre.

Usikkerhet til fremtidig arbeid er en stor og viktig ulempe for de ansatte når skoler foreslås nedlagt. Dette inkluderer usikkerhet til hvordan arbeidshverdagen blir fremover, herunder hvor man plasseres og hvilken funksjon man eventuelt vil få, samt at enkelte vil være usikre på om de faktisk har en jobb fremover. Dette kan medføre at man mister kompetente medarbeidere.

Også andre ulemper trekkes frem for ansatte. Noen lærere vil oppleve det som mer utfordrende dersom de får flere elever i klassene. Særlig kontaktlærerrollen kan bli mindre attraktiv ved større klasser. Det trekkes også frem at det kan være en emosjonell belastning for ansatte å stå nærmest de som rammes.

Konsekvenser for samfunnsutvikling og lokalsamfunn

For lokalsamfunnet der skolene foreslås nedlagt er det få fordeler. For Laudal og Bjelland trekkes det fram at det er positivt at det blir en avklaring på hva som kommer til å skje. Skolene i bygda har hatt utfordringer lenge, og elevtallene har fortsatt å synke. Begge bygder er derfor klar over at noe må skje. En annen fordel som trekkes frem for lokasjonene der skoler foreslås nedlagt er at bygningsmassen kan benyttes til noe annet.

For lokasjonen(e) der skolen fortsatt vil være lokalisert, vil det være flere fordeler. Ikke bare vil avklaringen skape trygghet for bygdas videre eksistens, at flere elever skal gå på skole i bygda vil også kunne gi økt mangfold og inkludering, økt aktivitet ved fritidstilbud, etc. At flere arbeider i bygda vil også være positivt.

Lokalsamfunnet der skoler foreslås nedlagt får store negative konsekvenser. Skolen omtales av mange som «hjertet» i bygda, og det vil være en stor sorg for lokalsamfunnet dersom skolen «tas fra dem». Det pekes også på at det vil være et tap for Lindesnes kommune om bygdekultur og bygdesamfunn står i fare for å forsvinne. Det vil bli mindre attraktivt å flytte til lokasjonene, boligprisene vil kunne synke og idrettslag vil kunne oppleve medlemsflukt.

På kort sikt vil fritidstilbud rammes. Ved Laudal vil avklaring av hvorvidt bassenget ved skolen fortsatt skal benyttes av kommunen være viktig. Også biblioteket og gymsalen ved Laudal har vært benyttet av lokalsamfunnet. For Holum trekkes det frem at bygdas samlingsplass forsvinner.

5.2.3 Alternativ 3: Ny skolestruktur basert på fremtidige behov kan innebære behov for investering i nytt skolebygg

Alternativ 3 er en ny skolestruktur basert på fremtidige behov. Oppsummert inkluderer alternativet følgende:

- Legge ned Laudal barneskole, og fordele elevene på Øyslebø barneskole og Bjelland barneskole fra 2025
- Legge ned Holum barneskole, og flytte elevene til Ime barneskole fra 2025
- Legge ned Vigeland ungdomsskole, og flytte elevene til Blomdalen ungdomsskole og Vassmyra ungdomsskole fra 2025
- Legge ned Furulunden barneskole, og fordele elevene på Ime barneskole, Frøysland barneskole, Vassmyra ungdomsskole og nytt skolebygg

I kapitlene under går vi nærmere inn på særlig de tre siste, som er nye for alternativ tre. De to første punktene er beskrevet og omtalt i kapitlet over. Vi presiserer at de to siste alternativene i punktlista over ikke var en del av diskusjonen i gjennomført workshop.

Konkrete forslag til endring i dagens skolestruktur i alternativ 3

Alternativ tre er en ny skolestruktur basert på fremtidige behov, der det er mulig å inkludere investeringskostnader. Utredningene og beregningene i alternativ tre bygger videre på alternativ to. Som nevnt over gjennomgår vi i påfølgende avsnitt de forslagene som er nye for alternativ tre.

Legge ned Vigeland ungdomsskole, og fordele elevene på Blomdalen ungdomsskole og Vassmyra ungdomsskole

Basert på befolkningsprognosene forventes antallet elever ved Vigeland ungdomsskole og reduseres med 26 prosent innen 2040. Fra dagens nivå til 2030 vil elevtallet synke med 15

prosent.¹⁸ Videre viser befolkningsprognosene at antallet elever ved ungdomsskolene Blomdalen og Vassmyra reduseres med henholdsvis 24 prosent og 30 prosent.

Kostnadene per elev ved Vigeland ungdomsskole og Vassmyra ungdomsskole er omtrent like, mens Blomdalen har en noe lavere kostnader per elev. Blomdalen ungdomsskole og Vassmyra ungdomsskole er betydelig større skoler enn Vigeland ungdomsskole, med en total elevkapasitet på mellom 400 og 440 elever, og relativt mye ledig kapasitet. Vigeland ungdomsskole ligger ganske nært sin maksimale kapasitet på antall elever. Gruppestørrelsene er relativt like mellom skolene, men lærerdekningen varierer, med Vigeland ungdomsskole som har den laveste andelen, etterfulgt av Vassmyra ungdomsskole.

I dag får 67 prosent av elevene ved Vigeland ungdomsskole av skoleskyss, og det er forventet at denne andelen vil øke nær 100 prosent dersom Vigeland ungdomsskole legges ned. Noen av elevene ved Vigeland ungdomsskole bor i dag i Spangereid-området og vil dermed få lengre reisevei, avhengig av hvor elevene bor. I forsalgene har vi tatt utgangspunkt i reiseavstand mellom skolene og har ikke hatt mulighet å ta hensyn til hvor hver enkelt elev bor. Elevene som bor rundt Spangereid barneskole, har i dag omtrent 17 km til Vigeland barneskole i dag. Disse elevene vil få en økt reisevei på 28 km til Blomdalen ungdomsskole og 32 km til Vassmyra ungdomsskole. Avstanden mellom Vigeland ungdomsskole og Blomdalen ungdomsskole er ca. 12 km, mens det er 15 km til Vassmyra ungdomsskole. På grunn av reiseavstandene har vi derfor lagt til grunn at Blomdalen ungdomsskole fylles først, fortrinnsvis med elever fra Spangereid-området, før Vassmyra ungdomsskole fylles opp.

Legge ned Furulunden barneskole, og fordele elevene på Ime barneskole, Frøysland barneskole, Vassmyra ungdomsskole og nytt skolebygg

Selv om Furulunden barneskole ifølge prognosene vil oppleve en stabil elevutvikling med tilnærmet like mange elever i 2040 som i dag, har vi fått flere tilbakemeldinger om at bygget har store vedlikeholdsbehov. Det er også kjent i media at bygget har en rekke utfordringer. Enkelte mener at investeringskostnadene ved å oppgradere Furulunden til en god standard vil være så høye og at det derfor ville vært mer økonomisk gunstig for kommunen å bygge en ny skole. Samtidig finnes det ikke noen nærliggende skoler som har mulighet å ta imot dagens elevmasse fra Furulunden barneskole.

I alternativ 3 har vi derfor vurdert et forslag som innebærer å fylle opp de nærliggende skolene, og vurdert hvor stor en eventuell ny skole må være og hvor mye dette potensielt vil koste. Vi har imidlertid ikke hatt mulighet til å vurdere om det er mer lønnsomt å bygge en ny skole fremfor å gjøre omfattende investeringer for å ivareta Furulunden barneskole. Årsaken til dette er manglende informasjon om kostnadene knyttet til investeringsbehovene. Vi understreker derfor at en grundig vurdering av om det lønner seg å ivareta dagens Furulunden fremfor å investere i et nybygg krever en grundig tilstandsvurdering av skolen. Viktige elementer i en slik vurdering er blant annet omfanget av investerings- og vedlikeholdskostnader som er nødvendig for å opprettholde dagens bygg, hvilken kapasitet som eventuelt må bygges, reguleringsplaner, tomtekostnad, livssyklus-kostnader på nytt og gammelt bygg og om bygget har noen salgsverdi i dag.

¹⁸ Dette står i kontrast til kommunens egne prognoser som viser et stabilt elevtall frem mot 2030. Historisk har antallet elever på Vigeland ungdomsskole økt med 28 prosent fra skoleåret 2019-2020 til skoleåret 2023-2024. Prognoser fra Regional analyse, som er basert på SSBs befolkningsframskrivninger, viser imidlertid en årlig prosentvis nedgang i antallet barn i aldersgruppen 6-15 år frem mot 2040. Som nevnt tidligere er det stor usikkerhet knyttet til slike prognoser, og flere lokale forhold som kan påvirke resultatene og gi store utslag.

Tabellen under viser befolkningsutviklingen på Furulunden barneskole fra 2025 til 2033. I tillegg viser tabellen antatt ledig kapasitet basert på befolkningsprognosene på Ime barneskole (etter at elevene fra Holum barneskole har flyttet hit), Frøysland barneskole og Vassmyra ungdomsskole (etter at elever fra Vigeland ungdomsskole har flyttet hit).

Befolkningsutvikling	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Furulunden barneskole*	507	503	495	491	488	483	480	471	468
Ledig kapasitet basert på befolkningsutvikling									
Ime barneskole	36	47	61	73	82	92	100	112	120
Frøysland barneskole	154	158	164	168	172	176	180	185	189
Vassmyra ungdomsskole	34	50	72	90	103	120	135	157	173
Scenario 1: Krav til ledig kapasitet nytt skolebygg uten Vassmyra	316	297	270	249	234	214	201	174	159
Scenario 2: Krav til ledig kapasitet nytt skolebygg med Vassmyra	282	247	198	160	132	95	66	17	-14

Tabell 12: Ledig kapasitet basert på befolkningsprognosene for Ime barneskole, Frøysland barneskole, Vassmyra ungdomsskole og potensielt nytt skolebygg. *Elevene på Furulunden pluss er ikke med i beregningene. Måleenhet: antall elever. Kilde: GSI, Regional analyse og SSB. Beregninger av BDO.

Tabellen viser to scenarioer for krav til ledig kapasitet, ett som inkluderer et nytt skolebygg uten å benytte ledig kapasitet ved Vassmyra ungdomsskole, og ett som benytter ledig kapasitet ved Vassmyra. Dersom det skulle bli aktuelt å benytte den ledige kapasiteten på Vassmyra ungdomsskole, vil skolen måtte gjøres om til en kombinert skole med 1.-10- trinn. Vi har også fått opplyst fra kommunen at det er mulig å bygge på en ekstra etasje på Vassmyra ungdomsskole og at man kan øke kapasiteten på Frøysland barneskole. Kostnadene knyttet til dette er ikke tatt med i beregningene i tabellen.

Tabellen viser at det, basert på befolkningsprognosene, ikke vil være behov for en ny skole i 2033 dersom man velger å gjøre om Vassmyra ungdomsskole til en kombinert skole. Det kan være muligheter for å gjøre dette tidligere dersom man bygger en ekstra etasje på Vassmyra ungdomsskole og øker kapasiteten på Frøysland barneskole. Å bygge et nytt skolebygg vil ta tid, fra vedtak til utbygging og ferdigstillelse, og tidsrammen vil avhenge av om man allerede har en regulert tomt. Det er ikke urealistisk at denne prosessen kan ta opp mot tre-fire år før bygget er i bruk. Dersom man ikke velger å gjøre om Vassmyra ungdomsskole til en kombinert skole, vil det imidlertid være nødvendig å bygge nytt.

Potensiell økonomisk innsparing

Legge ned Vigeland ungdomsskole, og fordele elevene på Blomdalen ungdomsskole og Vassmyra ungdomsskole

Tabellen under viser årlige innsparinger fra 2025-2030 ved å legge ned Vigeland ungdomsskole. Innsparingene er beregnet etter at Laudal barneskole og Holum barneskole allerede er lagt ned.

Innsparing	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Alternativ 3a: Legge ned Vigeland ungdomsskole	-3,72	-7,89	-7,07	-6,44	-5,98	-5,44
- herav skolebygg	-0,88	-2,12	-2,12	-2,12	-2,12	-2,12
- herav økte utgifter til skoleskyss	0,27	0,64	0,63	0,61	0,60	0,59

Tabell 13: Årlig innsparing av netto driftsutgifter ved nedleggelse av Vigeland ungdomsskole. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse og SSB, beregninger av BDO.

Over perioden 2025 til 2030 vil den samlede innsparingen fra 2025 til 2030 være om lag 36,53 millioner kroner. De økte utgiftene for skoleskyss forutsetter at alle elever ved

Vigeland ungdomsskole vil ha behov fra skoleskyss. Dette er en øking i skoleskyss fra dagens nivå på 33 prosent.

Legge ned Furulunden barneskole, og fordele elevene på Ime barneskole, Frøysland barneskole og nytt skolebygg

I det følgende gir vi et estimat på hva kostnadene med å legge ned Furulunden barneskole vil være, inkludert beregnede konsekvenser ved å fordele elevene på Ime barneskole, Frøysland barneskole, Vassmyra ungdomsskole og et nytt skolebygg. Vi viser beregningene både med og uten å gjøre om Vassmyra barneskole til en kombinert skole. Anslått byggekostnad for et bygg med 300 elever er anslås til 350 millioner kroner. Av dette vil kommunen få en momskompensasjon på om lag 70 millioner kroner. Lånefinansiering av resterende på om lag 280 millioner kroner vil gi en årlig kostnad til renter og avdrag på om lag 18 millioner kroner.¹⁹ I tillegg vil det påløpe om lag 6 millioner kroner i årlige forvaltnings- drifts- og vedlikeholdskostnader.²⁰ Vi har også lagt til grunn at bygget er ferdig i år 2027, og at bygget vil ha plass til elevene på Furulunden pluss, Lindesnes læringscenter (LABU) og Skinsnes skole.

Tabellen under viser de økonomiske effektene av de ulike alternativene samlet fra 2025 til 2040.

Netto driftsutgifter samlet og innsparing	2025-2040
Alternativ 1: Opprettholde dagens skolestruktur	4 069,20
- herav skolebygg	516,15
Alternativ 2: Legge ned Laudal og Holum	3 981,78
- herav skolebygg	472,79
Alternativ 3a: Legge ned Laudal, Holum og Vigeland	3 887,28
- herav skolebygg	440,18
Alternativ 3b: Legge ned Laudal, Holum, Vigeland, Furulunden og bygge nytt skolebygg	4 374,41
- herav skolebygg	785,56

Tabell 14: Netto driftsutgifter samlet for de ulike alternativene fra 2025 til 2040. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse. Beregninger av BDO.

Som tabellen over viser, vil kommunens utgifter mest sannsynlig øke årlig dersom et nytt skolebygg inkluderes i beregningene. Økningen er beregnet med utgangspunktet i alternativet der kommunen har lagt ned Laudal, Holum, Vigeland og Furulunden. Tallene for nytt skolebygg er basert på grove estimater, og er svært usikre. Ytterligere utredninger og beregninger om et nytt bygg må gjennomføres før en endelig beslutning kan tas.

Tabellen under viser hvordan utgiftene ved de ulike forslagene vil se ut årlig fra 2025 frem til 2030.

Netto driftsutgifter	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Alternativ 1: Opprettholde dagens skolestruktur	287,43	282,32	275,67	270,32	266,27	261,20
- herav skolebygg	32,26	32,26	32,26	32,26	32,26	32,26
Alternativ 2: Legge ned Laudal og Holum	276,51	273,22	267,52	262,97	259,54	255,17

¹⁹ Dette er basert på kostnader fra en annen norsk kommune.

²⁰ https://www.halden.kommune.no/haldenskolen/_f/p18/i0099c865-4adc-4dec-9aa3-a0338ee54c01/halden-kommune-rapport-skolestruktur-2024.pdf

- herav skolebygg	31,09	29,45	29,45	29,45	29,45	29,45
Alternativ 3a: Legge ned Laudal, Holum og Vigeland	266,67	264,29	259,42	255,49	252,52	248,69
- herav skolebygg	30,21	27,33	27,33	27,33	27,33	27,33
Alternativ 3b: Legge ned Laudal, Holum, Vigeland, Furulunden og bygge nytt skolebygg	263,81	268,45	279,00	281,03	279,88	278,51
- herav skolebygg	27,33	36,33	47,83	51,85	51,85	51,85

Tabell 15: Årlige netto driftsutgifter ved de ulike fra 2025 til 2030. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse. Beregninger av BDO.

I våre grove estimater for et nytt skolebygg vil utgiftene øke fra dagens nivå på 32,26 millioner kroner til 51,85 millioner kroner årlig med et nytt skolebygg.

Konsekvenser for elever og barn

Flere av fordelene og ulempene som ble trukket fram i alternativ 2 er også gjeldende for forslagene i alternativ 3. Den største fordelen som trekkes frem er et større sosialt miljø for elevene, samtidig som et større faglig miljø blant lærerne kan gjøre individuell tilrettelagt opplæring lettere.

For forslaget om at Vigeland ungdomsskole legges ned, trekkes det frem som en fordel at elevene enklere vil få tilgang til et større fritidstilbud i Mandal, som enklere kan benyttes.

En viktig ulempe som trekkes frem ved forslag om nedleggelser er at endring for elever som flyttes kan oppleves som usikker, utrygg og krevende. Lengre reisevei for enkelte elever pekes på som negativt, særlig for forslaget. En lang reisevei antas også å øke fraværet blant elever som opplever den som for lang. Å bekjempe utenforskap og øke nærværet i skolen er noe det jobbes kontinuerlig med, og dette forslaget oppleves som motstridende til det man forsøker å forhindre. For forslaget om å legge ned Vigeland ungdomsskole, trekkes det også frem at det kan være utfordrende for elever med atferdsproblemer å flyttes til sentrum, at det kan være negativt med flere i hver klasse, og at det innebærer at LABU må flyttes ut. Elever som bor i Vigeland, vil ikke være hjemme før sent på ettermiddagen grunnet lang reisevei. At en stor andel av familiene ved Vigeland er lavinntektsfamilier pekes også på som utfordrende, fordi det ikke er sikkert at de kan prioritere fritidstilbudet i Mandal.

Å fordele elever på en nåværende skole til flere ulike skoler, er også trukket frem som en ulempe av flere. For dagens elever innebærer det at de mister kjente elever som de har gått på skole med lenger, noe som kan skape usikkerhet. Usikkerhet rundt hvilken skole man vil havne på, vil også være en utfordring for elevene.

Konsekvenser for ansatte

Flere av fordelene og ulempene som ble trukket fram i alternativ 2 er også gjeldende for forslagene i alternativ 3. Den største fordelen ved å legge ned skoler for å opprette større skoler er støtte fagmiljø og en større ansatte gruppe, med de fordeler det medfører, nevnt ovenfor.

Usikkerhet til fremtidig arbeid er en stor og viktig ulempe for de ansatte når skoler foreslås nedlagt. Utover det som er trukket frem over, trekkes det for Vigeland ungdomsskole frem at tap av eksisterende arbeidsplass vil også være følelsesmessig tungt for mange, samt at det kan bli tidkrevende å skape et nytt, felles arbeidsmiljø. Det trekkes også frem at eventuelle større grupper kan gjøre det vanskeligere å opprettholde en god relasjon med elevene og at enkelte ansatte vil få lengre reisevei.

Konsekvenser for samfunnsutvikling og lokalsamfunn

Ulemper for lokalsamfunnet i Vigeland er mange av de samme som er trukket frem for lokasjoner der skoler er foreslått nedlagt i tidligere kapittel. Bygda vil miste attraktivitet, fritidstilbudet vil bli truet, skole-hjem-samarbeidet kan bli mer krevende. Oppsummert vil lokalsamfunnet der en skole legges ned lide.

5.3 Forslag til ny barnehagestruktur

5.3.1 Alternativ 1: Videreføring av dagens barnehagestruktur vil medføre ytterligere utnyttet kapasitet

Alternativ 1 er videreføring av dagens barnehagestruktur. Vi vil redegjøre for fremtidige kostnader ved å opprettholde denne, tilpasset fremtidig befolkningsprognoser.

Basert på befolkningsprognosene vil en videreføring av dagens barnehagestruktur medføre ytterligere utnyttet kapasitet og høye kostnader per barn for små skoler. I tidligere analyser har vi vist at de største barnehagene oppnår en lavere kostnad per barn sammenlignet med de minste barnehagene. Kommunen har dermed liten mulighet til å oppnå kostnadsbesparelser ved en videreføring av dagens barnehagestruktur. Flere av prosjektets informanter trekker også frem at dersom barnetallet fortsetter å synke, vil det bli krevende å også opprettholde god nok kvalitet ved samtlige av barnehagene i kommunen.

Tabellen under viser årlig netto driftsutgifter fra 2025 til 2030 ved en videreføring av dagens barnehagestruktur.

Årlig netto driftsutgifter	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Netto driftsutgifter	59,13	57,88	57,90	57,13	56,69	56,83
Utgifter barnehagelokaler og skyss	5,71	5,71	5,71	5,71	5,71	5,71
Opprettholde dagens barnehagestruktur	64,84	63,59	63,61	62,84	62,40	62,54

Tabell 16: Årlig netto driftsutgifter. Tall i millioner kroner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse og Udir. Beregninger av BDO.

5.3.2 Alternativ 2: Nedleggelse av barnehager vil gi bedre kapasitetsutnyttelse og innsparinger

Alternativ 2 er å justere dagens barnehagestruktur. Innen dette alternativet, foreslår vi følgende:

- Legge ned Laudal barnehage
- Legge ned Vigmostad barnehage
- Legge ned Vigmostad og Båly barnehage

I delkapitlet under gjennomgår vi først hvorfor vi har kommet frem til disse forslagene. Deretter vurderer vi forslagenes konsekvenser.

Konkrete forslag til endring i dagens barnehagestruktur

I avsnittene under beskriver vi hvordan Lindesnes kommune kan redusere antall barnehager innenfor eksisterende soner for å tilpasse seg et lavere barnetall. Forslagene til nedleggelser av barnehager er gjort basert på kriterier presentert i delkapitlet om metode over. Basert på disse kriteriene har vi utarbeidet tre forslag.

Legge ned Laudal barnehage

Laudal barnehage har lav kostnad per barn og per korrigert oppholdstime sammenlignet med de andre små barnehagene i kommunen. Befolkningsprognosen viser at antall barn 0-5 år i Laudal vil reduseres med om lag 34 prosent frem mot 2024.

I intervju fremkommer det at en eventuell nedleggelse av Laudal skole gjør nedleggelse av Laudal barnehage mer hensiktsmessig enn nedleggelse av Bjelland barnehage da barngrunnlaget vil bortfalle dersom nærskolene legges ned. Vi vurderer derfor at kriteriet samlokalisering av skole og barnehage bør veie tyngre enn effektivitet. Videre fremgår det at de fleste barn i disse barnehagene bor mellom Laudal og Bjelland. Dersom Laudal legges ned, vil barna trolig gå til Bjelland eller til Heddeland barnehage. Vi forutsetter i beregningen nedenfor at barn fra Laudal barnehage vil gå i Bjelland barnehage. Selv om noen av barna skulle gå til Heddeland barnehage endrer ikke dette vurderingen og anbefalingen. Reisevei mellom Laudal barnehage og Bjelland barnehage er 18,7 km, men vil være kortere for barn som bor mellom barnehagene.

Gitt våre prognoser for befolkningsendring i aldersgruppen 0-5 år vil Bjelland barnehage ha kapasitet til å ta imot barn fra Laudal barnehage frem mot 2040. Dersom man antar at barn overføres til Bjelland barnehage vil barnehagen ha 46 barn i 2025 og 39 barn i 2040.

Legge ned Vigmostad barnehage

Vigmostad barnehage, som ligger på Vigmostad i Nyplass skolekrets, er den nest minste barnehagen i Lindesnes og har høyest kostnad per barn og per korrigerte oppholdstime i kommunen. Befolkningsprognosene viser at antallet barn i alderen 0-5 år i skolekretsen Nyplass vil reduseres med om lag 13 prosent frem mot 2040.

Dersom man forutsetter at barn vil gå i Hestehaven barnehage ved nedleggelse av Vigmostad barnehage vil dette medføre en reisevei på 19 km (målt fra barnehage til barnehage).

Hestehaven barnehage har i dag ledig kapasitet til å ta imot alle barn fra Vigmostad barnehage.

Legge ned Vigmostad og Båly barnehage

Båly barnehage er en av de minste barnehagene i Lindesnes og har nest høyest kostnad per barn og per korrigerte oppholdstimer. Befolkningsprognosene viser at antallet barn 0-5 år i skolekretsen Spangereid vil øke med om lag 14 prosent frem mot 2040. Hestehaven, i skolekretsen Nyplass, er den nærmeste kommunale barnehagen til Spangereid. Selv om man hensyntar økningen i antall barn i Spangereid vil Hestehaven barnehage ha kapasitet til å ta imot alle barn fra Båly barnehage og Vigmostad fra 2025 og utover ifølge befolkningsprognosene. Dette vil imidlertid føre til at kapasiteten i Hestehaven barnehage vil være tilnærmet fullt utnyttet. Dersom befolkningsprognosene underestimerer/overestimerer økningen/nedgangen i antall barn kan det oppstå kapasitetsproblem for Hestehaven dersom barnehagen må ta imot alle barn fra Båly og Vigmostad.

Dersom vi forutsetter at barn vil gå i Hestehaven barnehage ved nedleggelse av Båly barnehage vil dette medføre en reisevei på 17,2 km (målt fra barnehage til barnehage). Fordi det er private barnehager i nærheten, er det usikkert hvorvidt barna i Båly faktisk vil begynne i Hestehaven barnehage.

Potensiell økonomisk innsparing

Tabellen under viser samlet netto driftsutgifter i perioden 2025-2040 (inkludert innsparing som følge av lavere tilskudd til private barnehager i parentes), innsparing ved å legge ned Laudal barnehage, Vigmostad barnehage og Båly barnehage og innsparing inkludert reduksjon som følge av lavere tilskudd til private barnehager. I beregningene nedenfor

har vi lagt til grunn at barn fra Laudal barnehage går til Bjelland barnehage. For Vigmostad og Båly barnehage har vi lagt til grunn at barn går til Hestehaven barnehage.

Netto driftsutgifter samlet og innsparing	2025-2040
Opprettholde dagens barnehagestruktur	993,41
- herav barnehagebygg	91,35
Legge ned Laudal barnehage	990,67 (985,05)
Herav barnehagebygg	89,92
Innsparing	-2,74
- herav barnehagebygg	-1,43
Innsparing inklusiv reduksjon tilskudd private barnehager	-8,37
Legge ned Vigmostad barnehage	979,35 (949,74)
- herav barnehagebygg	90,06
Innsparing	-14,06
- herav barnehagebygg	-1,29
Innsparing inklusiv reduksjon tilskudd private barnehager	-43,68
Legge ned Vigmostad og Båly barnehage	934,17 (837,92)
- herav barnehagebygg	81,17
Innsparing	-50,24
- herav barnehagebygg	-10,18
Innsparing inklusiv reduksjon tilskudd private barnehager	-155,49

Tabell 17: Netto driftsutgifter av dagens, innsparing av nedleggelse og innsparing av nedleggelse inklusiv reduksjon i tilskudd til private barnehager for Lindesnes 2025-2040. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde: Lindesnes kommune og Udir. Beregninger av BDO.

Å videreføre dagens barnehagestruktur basert på fremtidige befolkningsprognoser vil gi samlet netto driftsutgifter på om lag 993 millioner kroner i perioden 2025 til 2040. Nedleggelse av Laudal barnehage vil gi samlet netto driftsutgifter på 991 millioner kroner (985 millioner kroner inklusiv reduksjon i tilskudd til private barnehager). Nedleggelse av Vigmostad barnehage vil gi samlet netto driftsutgifter på 979 millioner kroner (950 millioner kroner inklusiv reduksjon i tilskudd til private barnehager). Dersom man legger ned Vigmostad og Båly barnehage vil det gi samlet netto driftsutgifter på 934 millioner kroner (838 millioner kroner inklusiv reduksjon i tilskudd til private barnehager).

Nedleggelse av både Laudal barnehage, Vigmostad barnehage og Båly barnehage vil gi samlet netto driftsutgifter på 940 (830 inklusiv reduksjon i tilskudd til private barnehager).

Tabellen under viser hvordan innsparingen fordeler seg årlig fra 2025 til 2030.

Innsparing	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Legge ned Laudal barnehage	-0,06	-0,14	-0,19	-0,21	-0,23	-0,27
- herav barnehagebygg	-0,04	-0,09	-0,09	-0,09	-0,09	-0,09
Legge ned Laudal barnehage (inklusive reduksjon tilskudd til private barnehager)	-0,31	-0,42	-0,54	-0,61	-0,68	-0,80
Legge ned Vigmostad barnehage	-0,53	-1,14	-1,10	-1,00	-0,92	-0,89

Innsparing	2025	2026	2027	2028	2029	2030
- herav barnehagebygg	-0,03	-0,08	-0,08	-0,08	-0,08	-0,08
Legge ned Vigmostad barnehage (inkludert reduksjon tilskudd til private barnehager)	-2,42	-2,17	-2,10	-1,92	-1,78	-1,74
Legge ned Vigmostad og Båly barnehage	-1,52	-3,45	-3,40	-3,26	-3,14	-3,11
- herav barnehagebygg	-0,28	-0,66	-0,66	-0,66	-0,66	-0,66
Legge ned Vigmostad og Båly barnehage (inkludert reduksjon tilskudd til private barnehager)	-8,43	-10,03	-9,91	-9,53	-9,24	-9,19

Tabell 18: Årlig innsparing fra 2025 til 2030 ved å legge ned Laudal barnehage, Vigmostad barnehage og Båly barnehage. Tall i millioner 2023-kroner. Kilde Lindesnes kommune. Tall i millioner 2023-kroner. Beregninger av BDO.

For å vurdere samlet potensiell innsparing av alle forslag må man summere tall for Laudal og Vigmostad og Båly barnehage. De økonomiske konsekvensene presentert over vil avhenge av hvor mange barn som vil fortsette å gå i de kommunale barnehagene vi har lagt til grunn i beregningene. Dersom disse barna heller går i private barnehager vil trolig innsparing i alternativene over reduseres fordi barnehagene ikke oppnår like store stordriftsfordeler som antatt. Dette vil også påvirke innsparingen av reduksjon i tilskudd til private barnehager.

Konsekvenser for elever og barn

For begge forslagene trekkes det frem som positivt at planlagte større kommunale barnehager vil innebære et større sosialt miljø for barna. For forslaget om å legge ned Laudal, der det antas at barna i hovedsak da vil gå i Bjelland barnehage, trekkes det frem som positivt at barnehagen har samme beliggenhet som skolen de trolig senere skal gå på.

I tillegg til større sosialt miljø, vil en større barnehage gjøre det lettere å skape gode lekemiljøer. At det blir en større ansattgruppe som er mindre sårbar (antatt mindre behov for vikarer), trekkes også frem som positivt for barna. Mindre usikkerhet til fremtidige beslutninger vil også være positivt for foreldre, som igjen er positivt for barna.

Kortsiktig relasjonsbrudd trekkes fram som negativt for barna som må bytte barnehage. Dette er noe foreldre uttrykker bekymring for. Noen barn (med foreldre) vil også få lengre reisevei, noe som gir risiko for at foreldre søker andre barnehager, som gjør at barnegruppa spres. Reisevei er også omtalt i kapitlet om hvilke endringer vi foreslår over. For barn som profiterer på små miljøer, vil flere barn være negativt.

Konsekvenser for ansatte

En fordel for ansatte er at antatte større barnehager gir bedre fagmiljø og antatt bedre arbeidsmiljø. De vil være mer robuste, og være mindre sårbare for sykdom fordi man har flere å spille på, noe som vil innebære mindre behov for vikarer. Mindre usikkerhet rundt fortsatt drift pekes også på som en fordel.

Også i barnehager som foreslås lagt ned vil ansatte bli usikre på fremtidig jobbsituasjon. Dersom barna fortsatt går i kommunale barnehager, vil det fortsatt være behov for arbeidskraften, men det vil være usikkert hvor fremtidig arbeidsplass ev. vil være og om man får fortsette i samme funksjon som i dag. Endret arbeidssted vil gi noen ansatte lengre reisevei og bekymringer for egen hverdagslogistikk. Usikkerhet rundt fremtidig lederstruktur vil også skape usikkerhet. Det trekkes også frem som sannsynlig at det vil bli flere med ufrivillige deltidsstillinger dersom Båly og Vigmostad legges ned.

Konsekvenser for samfunnsutvikling og lokalsamfunn

For lokalsamfunnet er konsekvensene ved å legge ned en barnehage mye de samme som ved nedleggelse av en skole. For lokasjonene som får en antatt større barnehage, vil konsekvensene være positive - det vil blant annet skape trygghet og forutsigbarhet for bygda og trolig noe mer aktivitet.

For lokasjonene som mister barnehagen sin, vil de negative konsekvensene være store. I workshop fremkommer det at det vil være en sorg at barnehagen legges ned, noe som også vil skape frykt for hva som vil skje med bygda fremover. Dersom Båly legges ned, trekkes det frem som negativt at Spangereid ikke lenger har et kommunalt barnehagetilbud. Det er usikkert hvorvidt de private kan overta dette ansvaret.

5.4 Alternativ befolkningsprognose

I kapitlet om befolkningsprognoser i kapittel 2 skriver vi om faktorer som kan over tid kan eller vil påvirke befolkningsutviklingen i kommunen. Vi konkluderte med å ikke inkludere disse i vår befolkningsprognose, fordi forventet påvirkning på kommunens demografi er usikker.

Samtidig peker vi på at dersom flere barnefamilier i tiden fremover bosetter seg i Sandnesheia, Landekilen og Elvehøgda, kan dette innebære at elevtallet på skoler og søkertallet til barnehager i disse områdene vil øke. Oppsummert vil flere barn i disse områdene føre til økt antall elever til Ime skole og Furulunden skole, eventuelt også Frøysland, noe som innebærer at en alternativ prognose som tar høyde for etter vil innebære flere antall elever i hovedsakelig Ime og Furulunden skolekrets mot slutten av perioden.²¹

Våre analyser av dagens skolestruktur, presentert i kapittel 3 og analysene i kapittel 5, viser at det er kapasitet ved Ime skole, også i våre alternative forslag.²² I og med at vi ikke vet helt hvordan demografien i eventuelle nye områder faktisk blir, kan vi imidlertid ikke si med sikkerhet at det vil være kapasitet ved Ime skole i alle mulige fremtidige alternativer.

Også ved Furulunden og Frøysland vil det være kapasitet for alternativ 2. I alternativ 3 fyller vi opp Frøysland for å legge ned Furulunden skole. Uten det foreslåtte nybygget i alternativ 3, vil kapasiteten i område så og si være fylt opp. Dette innebærer at det er en risiko for at det vil bli for lite kapasitet ved alternativ 3 fremover, med mindre det bygges en ny skole. Dersom utbyggingene skulle skje, bør et eventuelt nytt skolebygg ta høyde for dette.

Våre forslag til nedleggelse av barnehager i alternativ 2, inkluderer ikke endringer i de kommunale barnehagene i Ime og Furulunden skolekrets. Våre analyser viser at det vil være ledig kapasitet i Frøysland, Kvisla og Skjebstad barnehage, som er de kommunale barnehagene som ligger i disse kretsene. Det er også kapasitet i barnehager i kommunen som helhet. Vi legger derfor til grunn at kommunen uansett vil ha barnehageplasser til disse barna også dersom utbygginger fører til flere barn i kommunen og/eller til endringer i demografien i de ulike områdene i kommunen.

Oppsummert vil en alternativ prognose som tar hensyn til utbygginger trolig ikke innebære andre endringsforslag enn de vi har kommet med. Dersom utbyggingene fører til flere elever ved Furulunden skole, vil nybygget i alternativ 3 bli nødvendig.

²¹ Hvorvidt dette medfører færre elever i andre skolekretser har vi ikke mulighet til å ta stilling til.

²² Det er 22 ledige plasser ved Ime skole i vårt alternativ 2.

6 Anbefaling om fremtidig skole- og barnehagestruktur

6.1 Samlet vurdering

I kapittel fem gjennomgikk og vurderte vi våre alternative forslag til ny skole- og barnehagestruktur. I dette kapitlet skal vi komme med vår anbefaling til ny skole- og barnehagestruktur. Beregningene og vurderingene presentert i kapittel fem ligger til grunn for vår anbefaling. I delkapitlene under oppsummerer vi våre vurderinger av de ulike alternativene, fordelt på konsekvenser for økonomi, elever og barn, ansatte og samfunnsutvikling og lokalsamfunn.

6.1.1 Sammenstilling av vurdering av alternativ skolestruktur

I tabellen under oppsummerer vi våre vurderinger av de alternative forslagene til skolestruktur. Alternativene er vurdert opp mot alternativ 1, å opprettholde dagens skolestruktur. Alternativ 1 er derfor ikke inkludert i tabellen.

Konsekvenser for de kvalitative dimensjonene elever og barn, ansatte og samfunnsutvikling og lokalsamfunn er i all hovedsak de samme for samtlige av forslagene inkludert i alternativet.

Alternativ	Dimensjon	Konsekvens
2: Justere dagens skolestruktur - Legge ned Laudal barneskole - Legge ned Holum barneskole	Økonomi	Innsparing: 28,90 millioner kroner fra 2025 til 2028
	Elever og barn	Fordeler: - Større sosialt miljø - inkludering og mangfold. - Nyte godt av bedre profesjonsfaglig miljø hos lærerne. Ulemper: - Ny skole medfører en endring for elevene som flyttes som kan oppleves krevende på kort sikt, særlig for elever der det er godt miljø i dag. - Økt reisevei for enkelte. - Fritidstilbud rammes. - Svømmeundervisningstilbudet kan rammes.
	Ansatte	Fordeler: - Større fagmiljø, lettere å fylle nødvendige roller, lettere å rekruttere kompetanse. - Bedre miljø (økt mangfold). - Lettere å bruke ressurser på tvers, trygghet ved sykdom. - Forutsigbarhet og trygghet ved en større skole som man vet at «har en fremtid» Ulemper: - Usikkerhet rundt fremtidig jobb, både rolle, miljø og til dels om man fortsatt har en jobb. - Følelsesmessig tungt at arbeidsplassen legges ned, tidkrevende å skape nytt arbeidsmiljø. - Utfordrende med større klasser, gir mindre relasjon til elevene og mindre attraktivt å være kontaktlærer
	Samfunns-utvikling og lokalsamfunn	Fordeler: - Trygghet og forutsigbarhet i bygdesamfunn som beholder skolen. Mindre usikkerhet til fremtiden. Ulemper: - Lokalsamfunn der skolene forsvinner forringes. På lang sikt - fraflytting, økende boligpriser, «rasering» av bygda. - På kort sikt vil fritidstilbud i samfunn der skoler legges ned påvirkes.

Alternativ	Dimensjon	Konsekvens
3: Ny skolestruktur - Legge ned Laudal barneskole - Legge ned Holum barnehage - Legge ned Vigeland ungdomsskole - Legge ned Furulunden	Økonomi	Innsparing: 23,45 millioner kroner fra 2025 til 2028 (nybygg ferdig i 2027) Fra 2025 til 2040 vil det gi en økt kostnad på 305,22 millioner kroner
	Elever og barn	Alle konsekvenser nevnt for alternativ to er relevante også her. I tillegg trekkes følgende frem: Fordeler: - Elever som i dag går på Vigeland, vil få tilgang til et større fritidstilbud i Mandal. Ulemper: - Å fordele elever på flere skoler, som vil være tilfellet ved nedleggelse av Vigeland og Furulunden. - kan være utfordrende å flytte elever med sårbarhet/kjente atferdsutfordringer til sentrum grunnet miljø. - Lang reisevei til skole- og fritidsaktiviteter for elever ved Vigeland Ekstra krevende for lavinntektsfamilier, som det er mange av ved Vigeland.
	Ansatte	Alle konsekvenser nevnt for alternativ to er relevante også her. I tillegg trekkes det for Vigeland frem at eventuelle større grupper kan gjøre det vanskeligere å opprettholde en god relasjon med elevene og at enkelte ansatte vil få lengre reisevei.
	Samfunns-utvikling og lokalsamfunn	Alle konsekvenser nevnt for alternativ to er relevante også her. For Vigeland er det særlig trukket frem at fritidstilbudet vil trues og at skole-hjem-samarbeidet kan bli mer krevende.

Tabell 19: Oversikt over forslag til skolestruktur med tilhørende konsekvenser. Kilde: Beregninger av BDO, innspill fra ansatte i kommunen.

6.1.2 Sammenstilling av vurdering av alternative barnehagestrukturer

I tabellen under oppsummerer vi våre vurderinger av de alternative forslagene til barnehagestruktur. Alternativene er vurdert opp mot alternativ 1, å opprettholde dagens barnehagestruktur. Alternativ 1 er derfor ikke inkludert i tabellen.

Konsekvenser for de kvalitative dimensjonene elever og barn, ansatte og samfunnsutvikling og lokalsamfunn er i all hovedsak de samme for samtlige av forslagene inkludert i alternativet.

Alternativ	Dimensjon	Konsekvens
2: Redusere antallet barnehager innenfor eksisterende soner for å tilpasse seg et lavere barnetall - Legge ned Laudal barnehage - Legge ned Vigmostad barnehage - Legge ned Vigmostad og Båly barnehage	Økonomi	Innsparing: Legge ned Laudal og Vigmostad: 4,36 millioner kroner fra 2025 til 2028 (10,49 millioner inklusiv reduksjon i tilskudd til private barnehager) Legge ned Laudal, Vigmostad og Båly 12,23 millioner kroner fra 2025 til 2028 (39,78 millioner inklusiv reduksjon i tilskudd til private barnehager)
	Elever og barn	Fordeler: - Større sosialt miljø - inkludering og mangfold. - Nyte godt av bedre profesjonsfaglig miljø hos de ansatte. Ulemper: - Ny barnehage medfører en endring for barna som flyttes som kan oppleves krevende for barna og barnas foreldre. - Økt reisevei for enkelte.
	Ansatte	Fordeler: - Større fagmiljø, lettere å fulle nødvendige roller, lettere å rekruttere kompetanse. - Bedre miljø (økt mangfold). - Lettere å bruke ressurser på tvers, trygghet ved sykdom. Ulemper: - Usikkerhet rundt fremtidig jobb, både rolle, miljø og til dels om man fortsatt har en jobb.

Alternativ	Dimensjon	Konsekvens
		- Følelsesmessig tungt at arbeidsplassen legges ned, tidkrevende å skape nytt arbeidsmiljø. - Utfordrende med større klasser, gir mindre relasjon til elevene
	Samfunns- utvikling og lokalsamfunn	Fordeler: - Mer aktivitet og trygghet for lokasjoner som får antatt større barnehager. - Positivt med avklaring. Ulemper: - Sorg for lokasjon som mister barnehage. Frykt for fremtidig utvikling. - Mindre aktivitet. - Usikkerhet til hvorvidt private i Spangereid kan «overta» det kommunale ansvaret for barnehageplasser i området dersom Båly legges ned.

Tabell 20: Oversikt over forslag til barnehagestruktur med tilhørende konsekvenser. Kilde: Beregninger av BDO, innspill fra ansatte i kommunen.

I kapitlene nedenfor kommer vi med vår anbefaling til fremtidig skole- og barnehagestruktur. Anbefalingene baseres på vurderinger av konsekvensene gjengitt over.

6.2 Anbefalt skolestruktur

6.2.1 Laudal og Holum barneskoler anbefales nedlagt

Lindesnes kommune må tilpasse sine fremtidige grunnskoleutgifter til en fremtid med færre antall elever. BDO anbefaler alternativ 2, som innebærer å justere skolekretsene ved å legge ned Laudal barneskole og Holum barneskole.

Alternativ 3 viser en potensiell innsparing ved å legge ned Vigeland ungdomsskole og fordele elevene på Blomdalen ungdomsskole og Vassmyra ungdomsskole, noe som kan gi en ytterligere innsparing på om lag 25 millioner kroner samlet over de over de neste fire årene. Alternativet vil utnytte kapasiteten på skolene i Mandalsområdet, men kan gi lang reisevei for elever, spesielt fra Spangereid, der noen risikerer alt for lang reisevei. En nedleggelse av Furulunden skole og bygging av ny skole vil bli kostbart, og befolkningsprognosene indikerer at det ikke vil være behov for en ny skole dersom kapasiteten utnyttes fullt ut.

I følgende delkapitlene beskrives anbefalingen, alternativ 2, nærmere.

6.2.2 Nedleggelse av Laudal og Holum barneskoler innebærer en potensiell innsparing for kommunen

Lindesnes kommune må tilpasse sine fremtidige grunnskoleutgifter til en fremtid med færre antall elever. Med bakgrunn i dette anbefaler vi at Laudal og Holum barneskoler legges ned. Våre analyser viser at alternativet kan gi en potensiell innsparing på om lag 29 millioner kroner over de neste 4 årene, og om lag 107 millioner kroner i hele analyseperioden. Ved å etablere større skoler vil Lindesnes kommune kunne få en mer kostnadseffektiv drift. Våre analyser viser at det er krevende å drifte ressurseffektivt ved små, noe som resulterer i høye kostnader per elev grunnet lav lærerdekning og små gruppestørrelser.

6.2.3 Alternativet medfører større skoler og klasser, som antas å gi flere fordeler

Prognoser viser en nedgang i elevtallet, noe som taler for å justere skolestrukturen i områder dette er naturlig. Laudal barneskole er den skolen i kommunen med færrest elever. Bjelland barneskole har nest færrest elever, og har også ledig kapasitet. Også ved Ime barneskole er det ledig kapasitet. Å utnytte hele kapasiteten ved Bjelland, og samtidig flytte resterende av elevene til Øyslebø barneskole, samt å flytte elevene fra

Holum barneskole til lme barneskole vil gi større skoler og klasser. Det er flere fordeler som trekkes frem ved større skoler og klasser.²³

Større skoler som har flere ansatte å spille på, kan også redusere behovet for vikarer. Større fagmiljøer kan gjøre det enklere å rekruttere dyktige og relevante fagpersoner. Fra 1. august 2025 innføres nye kompetansekrav for lærere som underviser i matematikk, norsk og engelsk på barnetrinnet, der de må ha minst 30 studiepoeng i fagene. På ungdomstrinnet øker dette kravet til 60 studiepoeng. Omtrent 30 000 lærere mangler denne kompetansen. Det vil være utfordrende for skolene å sikre denne kompetansen, særlig for de mindre skolene.

Større skoler kan også bidra til et mer variert og bredt elevmiljø, noe som øker sjansene for at hver elev finner venner med lignende interesser. Våre informanter trekker frem at dette kan økt mangfold og inkludering og et bedre sosialt miljø for elevene. Agenda Kaupangs rapport fra 2021²⁴ trekker frem at skolebytte ikke oppleves som et stort problem for de fleste elever, men at et større skolemiljø kan tvert imot gi muligheten til å få nye venner og utvide det sosiale nettverket. De største utfordringene oppstår først hvis skoleveien blir for lang, noe som kan påvirke trivsel og læringsmiljøet.

6.2.4 Nedleggelse av skoler innebærer også potensielle ulemper

Det er viktig å påpeke at nedleggelser av skoler kan gi negative konsekvenser for lokalsamfunnet, men det er utfordrende å måle skolens eksakte betydning for samfunnene. Det finnes lite forskning som gir et klart bilde i av de samfunnsmessige følgene av skolenedleggelse. I den nevnte rapporten fra Agendas Kaupang trekkes noen sentrale funn frem. For det første er skolen en viktig sosial institusjon, og når den forsvinner kan det være en risiko for at felleskapet svekkes. Samtidig er det ikke nødvendigvis skolen den faktoren som holder liv i distriktet. Bygder som mister skolen utvikler seg ulikt, og de med et aktivt foreningsliv og dyktige sosiale entreprenører kan ofte klare seg godt uten skolen. Lokalt næringsliv ser ut til å være lite påvirket av en skolenedleggelse, da andre faktorer spiller en større rolle for næringslivets trivsel.

6.2.5 Utbygging av boligområder kan skape behov for også andre endringer

I tidligere kapittel har vi også omtalt alternative boligutbygginger. I kapittel fem skriver vi at utbygging av boligområde trolig ikke vil innebære andre endringsforslag enn det vi kommer med. Dersom utbyggingene innebærer at det blir mange flere elever i Furulunden skolekrets, kan det imidlertid bli behov for alternativ 3, som inkluderer forslag om et nytt skolebygg i dette området. Dersom det blir veldig mange flere barn i skolealder enn prognosene skulle tilsi i lme skolekrets, kan det også være risiko for at denne skolen blir full.

Vi anbefaler at kommunen følger med på de aktuelle utbyggingene og i hvilken grad barnefamilier bosetter seg her, slik at kommunen fremover får bedre oversikt over hvilke konsekvenser disse kan få.

²³ Både informanter i prosjektet og andre rapporter peker på flere av disse fordelene.

²⁴ <https://www.aurskog-holand.kommune.no/globalassets/bilder-og-dokumenter/barn-skole-familie/skole/agenda-kaupang-endelig-rapport-09.06.21.pdf>

6.3 Anbefalt barnehagestruktur

6.3.1 Laudal og Vigmostad barnehager anbefales nedlagt

Som nevnt må Lindesnes redusere sine kostnader. Med bakgrunn i dette anbefaler vi også for barnehagestruktur alternativ 2, som innebærer å justere dagens barnehagestruktur. Dette inkluderer forslag om å legge ned barn Laudal og Vigmostad barnehager, eventuelt også Båly barnehage. Vår anbefaling er å legge ned Laudal og Vigmostad, men beholde Båly. I delkapitlene nedenfor trekker vi frem hvorfor vi lander på denne anbefalingen.

6.3.2 Nedleggelse av Laudal og Vigmostad barnehager vil innebære en innsparing for kommunen

Våre analyser viser at det er sammenheng mellom kostnader per barn og størrelse på barnehagen i Lindesnes kommune. For at Lindesnes kommune skal kunne redusere barnehageutgiftene er det behov for større barnehageenheter, som kan oppnå stordriftsfordeler og for å redusere utgifter til bygg. Potensiell innsparing ved å legge ned Laudal og Vigmostad er om lag 4,4 millioner kroner (10,49 millioner kroner inklusive reduksjon i tilskudd til private barnehager) over de neste fire år og om lag 16,8 millioner kroner (38,98 millioner kroner inklusive reduksjon i tilskudd til private barnehager) over hele analyseperioden. Også for barnehager kan innsparingen blant annet relateres til at større enheter kan utnytte ressurser på tvers bedre, noe som kan innebære reduserte vikarutgifter. Også fellesutgifter kan reduseres ved større enheter.

6.3.3 Barna i de nedlagte barnehagene vil trolig begynne i nærliggende kommunale barnehager

For at kommunen skal dra fordeler av større barnehager, må nedleggelse av en kommunal barnehage innebære at barna faktisk begynner i en annen kommunal barnehage.

Under forutsetningen om at barna som i dag går i Laudal barnehage vil begynne i Bjelland barnehage, vil man få flere barn i Bjelland barnehage. Bjelland barnehage har ledig kapasitet til alle barn fra Laudal barnehage. Sone Marnardal har i tillegg ingen private barnehager i dag, som sannsynliggjør at barn vil fortsette i den kommunale barnehage. Videre vil avstanden for mange av barna være kortere enn 18,7 km som vist i kapittel 4.1 da flere bor mellom Laudal og Bjelland. I intervjuer og workshops trekkes det frem viktigheten av samme geografisk lokalisering av barnehage og skole. Vi vurderer derfor at det er mer hensiktsmessig at Bjelland barnehage består dersom kommunen følger vår anbefaling om å legge ned Laudal skole.

Ved å legge ned Vigmostad barnehage vil man få flere barn i Hestehaven barnehage, under forutsetning om at barn går til Hestehaven barnehage. Hestehaven barnehage har ledig kapasitet til alle barn fra Vigmostad barnehage. I Vigmostad er det ingen private barnehager i dag og det er en privat barnehage på Vigeland. Dette sannsynliggjør at flere av barna vil fortsette i kommunal barnehage.

Det er også mulig å legge ned Båly barnehage for å oppnå større grad av stordriftsfordeler ved Hestehaven barnehage. Det er fra 2025 ledig kapasitet i Hestehaven barnehage til å ta imot alle barn fra både Vigmostad og Båly. Imidlertid viser befolkningsprognosene at det er forventet økning av antall barn 0-5 år i Spangereid. Det indikerer at antall barn i Båly barnehage vil øke noe frem mot 2040. Kombinert med at det er usikkerhet til hvorvidt private barnehager i Spangereid kan «overta» det kommunale ansvaret for barnehageplasser i området dersom Båly legges ned vurderer vi det som mest hensiktsmessig å beholde Båly barnehage. Grunnen til dette er at kommunen ikke vil ha

kommunale barnehageplasser i Spangereid dersom disse barna ikke kan gå i Hestehaven barnehage eller at befolkningsprognosene underestimerer antall barn i Spangereid og Nyplass frem mot 2040.

6.3.4 Større barnehager kan være positivt for både barn og ansatte

Flere andre fordeler bygger også opp under vår anbefaling om nedleggelse.

Som trukket frem i våre vurderinger, kan større barnehager være positivt for barna, gjennom at de får et større sosialt miljø, mulig mindre vikarer. For de ansatte vil det være positivt med et større fagmiljø, samtidig som større barnehager gjør barnehagene mindre sårbare for sykdom, med mer. Et større fagmiljø vil også barna dra fordel av.

6.3.5 Nedleggelse av barnehager skaper også ulemper, men de påvirker ikke vår anbefaling

Samtidig vil nedleggelse av barnehager medføre ulemper. I våre vurderinger trekker vi frem store ulemper for bygdesamfunn, mulig lengre reisevei for noen barn, foreldre og ansatte, samt jobbusikkerhet for ansatte.

Fordi kommunen har behov for innsparing, og fordelene ved nedleggelse også er store, påvirker ikke disse ulempene anbefalingen vår.

6.3.6 Potensielle utbygginger vil trolig ikke påvirke vår anbefaling

I tidligere kapittel har vi også omtalt alternative utbygginger. I kapittel fem skriver vi at disse trolig ikke vil innebære andre forslag til endret barnehagestruktur. Våre analyser viser at det vil være kapasitet i kommunens kommunale barnehager også etter at endringene er gjennomført. Dette er også tilfellet i de kommunale barnehagene som ligger i nærheten av utbyggingene. Vi vurderer derfor at utbyggingene ikke vil påvirke vår anbefalte barnehagestruktur. Som nevnt i kapitlet om anbefalt skolestruktur, anbefaler vi kommunen å følge med på hvorvidt de aktuelle utbyggingene faktisk gir mange flere barn i de aktuelle områdene.

7 Vedlegg

7.1 Befolkningsprognoser

7.1.1 Prognose for barn med behov for individuell tilrettelegging

Utviklingen i antall barn som trenger alternativt opplæringstilbud vil fortsatt variere, men omfanget antas å følge utviklingen i antall barn i kommunen samlet

Kommunen skal tilby elever med behov for individuell tilrettelegging²⁵ i skole et alternativt opplæringstilbud, og tilby barn i barnehagealder med behov for spesialpedagogisk hjelp nødvendig bistand.²⁶

I senere kapittel presenterer vi omfang av individuell tilrettelegging ved skolene i Lindesnes kommune. Kommunen har noen skoler/avdelinger der tilbudet hovedsakelig er individuelt tilrettelagt. Andelen elever med behov for individuell tilrettelegging ved de «ordinære skolene» vil trolig påvirkes av enkelttilfeller. Det samme vil være tilfellet for barnehagebarn.²⁷ Vi vurderer det derfor som hensiktsmessig at prognosen for elever med behov for alternativt opplæringstilbud utarbeides for kommunen samlet.

Andel elever med individuell tilrettelegging og barnehagebarn med spesialpedagogisk varierer mellom kommuner. Omfanget per vedtak varierer også. Ifølge Udir er det trolig sammensatte årsaker til dette, for eksempel kan skoleeiere og skoleledere ha ulik tilnærming til hva som skal løses innenfor tilpasset opplæring og hva som krever enkeltvedtak om individuell tilrettelagt opplæring.²⁸ Et nasjonalt fellestrekk er at andelen øker gjennom skoleløpet. I vurderingen av hvor mange barn som vil ha behov for alternativt opplæringstilbud i Lindesnes fremover, vurderer vi det som hensiktsmessig å se til historisk utvikling i kommunen, samt til nasjonale utviklingstrekk.

Flere utviklingstrekk kan tale for at behovet for individuell tilrettelegging vil endres fremover. I den nylig publiserte Meld. St. 34 En mer praktisk skole,²⁹ trekkes det frem at skolen opplever at det den siste tiden har blitt økt oppmerksomhet om individuelle rettigheter, og at flere skoler og lærere uttrykker at foreldre har forventninger og krav utover det man kan forvente av individuell oppfølging. Tidligere rapporter har også pekt

²⁵ 1. august 2024 er begrepet «spesialundervisning» byttet ut med «individuell tilrettelegging.»

²⁶ I tråd med Opplæringslova kapittel 11 skal kommunen sørge for at elever, uavhengig av forutsetninger, skal få et tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Ved behov har elever altså rett på individuell tilrettelegging. I tråd med Barnehagelovens § 31 har barn under opplæringspliktig alder rett til spesialpedagogiske hjelp om der har særlige behov for det.

²⁷ Vi presenterer ikke dette per barnehage i analysen fordi det er svært få observasjoner som kan gi risiko for å opplyse om personsensitiv informasjon.

²⁸ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/analyser/2023/fakta-om-grunnskolen-20232024/spesialundervisning/>

²⁹

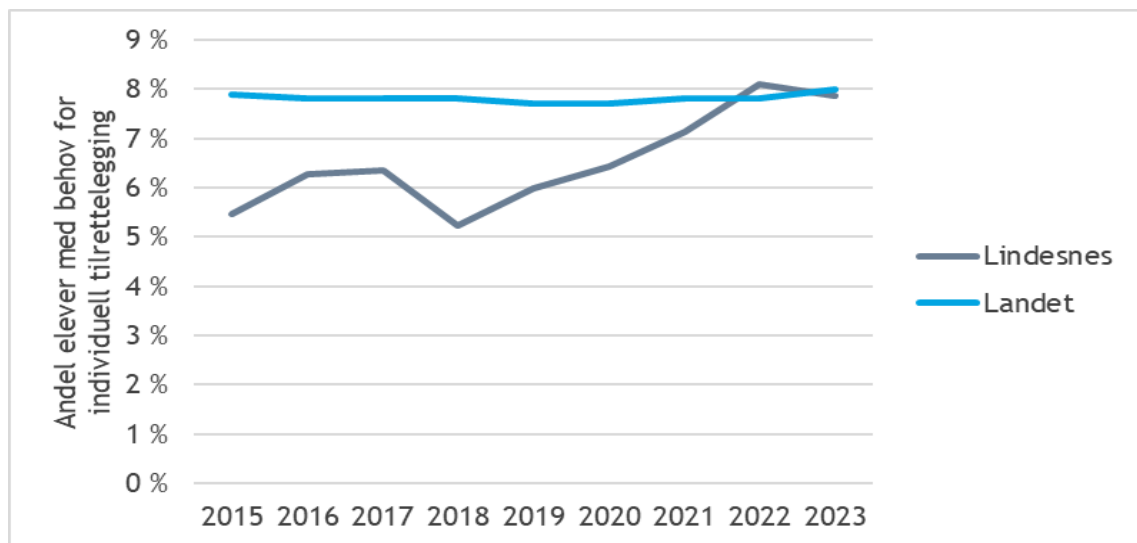
<https://www.regjeringen.no/contentassets/dcc936e85f4c43bf90ecf0bafabb00a8/no/pdfs/stm202320240034000dddpdfs.pdf>

på svakheter ved dagens system for individuell tilrettelagt opplæring.³⁰ Dette trenger ikke nødvendigvis bety at behovet for individuell tilrettelegging i skole og spesialpedagogisk hjelp i skole vil øke.

Elever med behov for individuell tilrettelegging i grunnskolen antas å synke i tråd med befolkningsutviklingen

Ifølge Udir økte omfanget av individuell tilrettelagt opplæring mye fra 2006 til 2011. Fra da av har andelen holdt seg stabil, men ser, ifølge Udir, ut til å være på vei opp igjen.

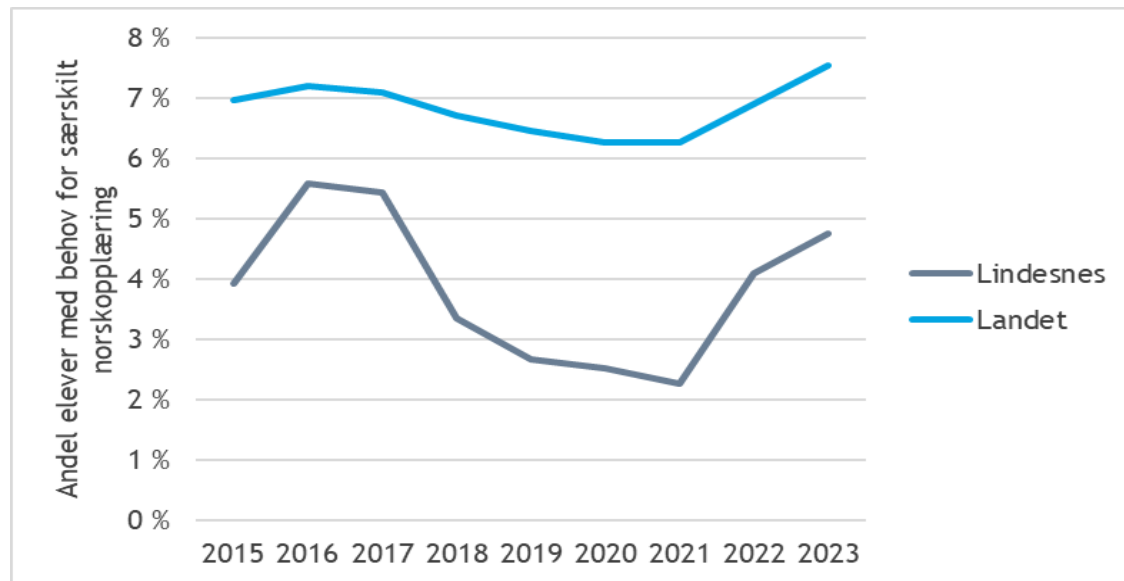
I figurene under presenterer vi andelen elever med behov for individuell tilrettelegging og andelen elever med behov for særskilt norskopplæring i Lindesnes kommune og i landet som helhet i perioden 2015-2023.³¹

Figur 8 Andel barn og elever i alderen 6-15 år med behov for individuell tilrettelegging i skole. Kilde: SSB. Beregninger: BDO.

³⁰ Nordahl-utvalgets rapport om inkluderende fellesskap for barn og unge fra 2018 slo fast at systemet for særskilt tilrettelegging. Kunnskapsdepartementet fikk mange høringer til rapporten, der hovedinntrykket var at de fleste var enige om utfordringene rapporten beskrev. (Meld St. 6 Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO fra 2019-2020).

³¹ For perioden før 2020 har vi summert antallet elever i de tidligere kommunene Lindesnes, Marnardal og Mandal.

Figur 9 Andel barn og elever i alderen 6-15 år med behov for særskilt norskopplæring i skole. Kilde: SSB. Beregninger: BDO.

Som figurene over viser har andelen elever med behov for individuell tilrettelegging i Lindesnes kommune³² vært lavere enn i landet som helhet. Andel har også vært lavere enn i kommunene i Agder (samlet) i perioden 2015-2023, med unntak av i 2022. Også for elever med behov for særskilt norskundervisning og/eller morsmålsundervisning har Lindesnes kommune hatt en lavere andel elever med behov enn kommunen som helhet.³³

Selv om utviklingstrekk kan tyde på behov for endret system for individuell tilrettelegging og Udir peker på at andelen med behov for tilrettelegging ser ut til å være på vei opp igjen, har vi ikke kartlagt konkret informasjon som tyder på at det vil være tilfelle i Lindesnes fremover, og heller ikke hvor mye denne økningen eventuell vil være. Vi antar derfor at behovet for individuell tilrettelegging i grunnskolen vil endres i tråd med forventet endring i antall elever, som beskrevet over. I tabellen under presenteres prognose for antall elever med behov for individuell tilrettelegging og særskilt norskopplæring.

	2023	2025	2030	2035	2040
Elever med behov for individuell tilrettelegging	232	218	197	181	177
Elever med behov for særskilt norskopplæring	140	132	119	109	107

Tabell 21 Forventet antall elever og barn med behov for tilrettelegging i barnehage og skole i Lindesnes kommune i perioden 2024-2040. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

Av tabellen over ser vi at antallet elever i grunnskolen med behov for individuell tilrettelegging og særskilt norskopplæring er forventet å synke, mens antallet barn med behov for styrket tilbud og/eller spesialpedagogisk hjelp i førskolealder er forventet å øke noe. Vi presiserer at det er stor usikkerhet til disse analysene.

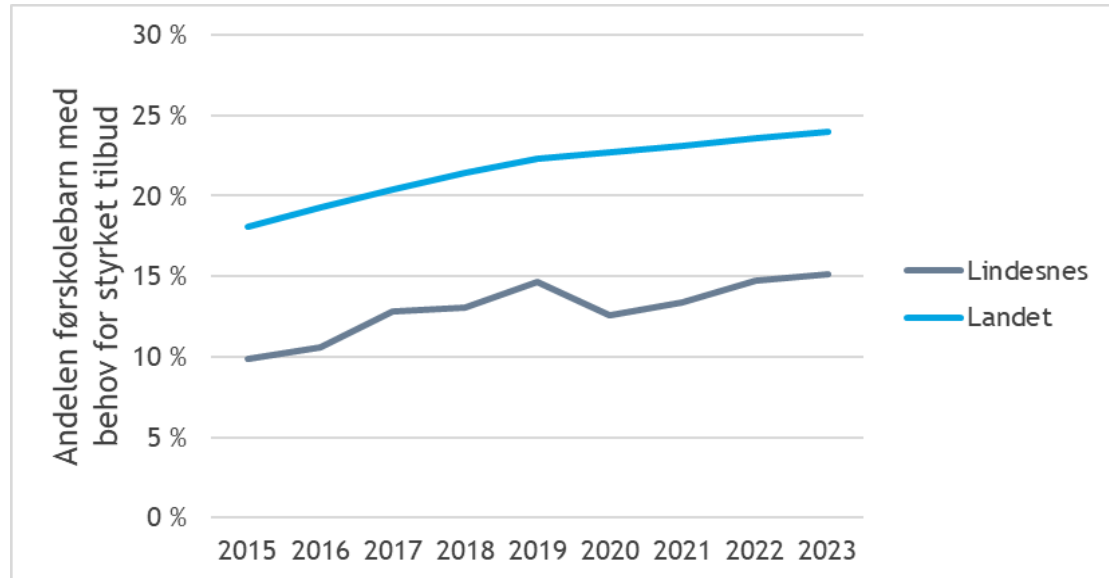
³² For perioden før 2020 har vi slått sammen antallet med behov for tilrettelegging i de tidligere kommunene Lindesnes, Marnardal og Mandal.

³³ For Lindesnes kommuner og tidligere Lindesnes, Mandal og Marnardal oppgir SSBs statistikk at det er 0 elever behov for morsmålsundervisning.

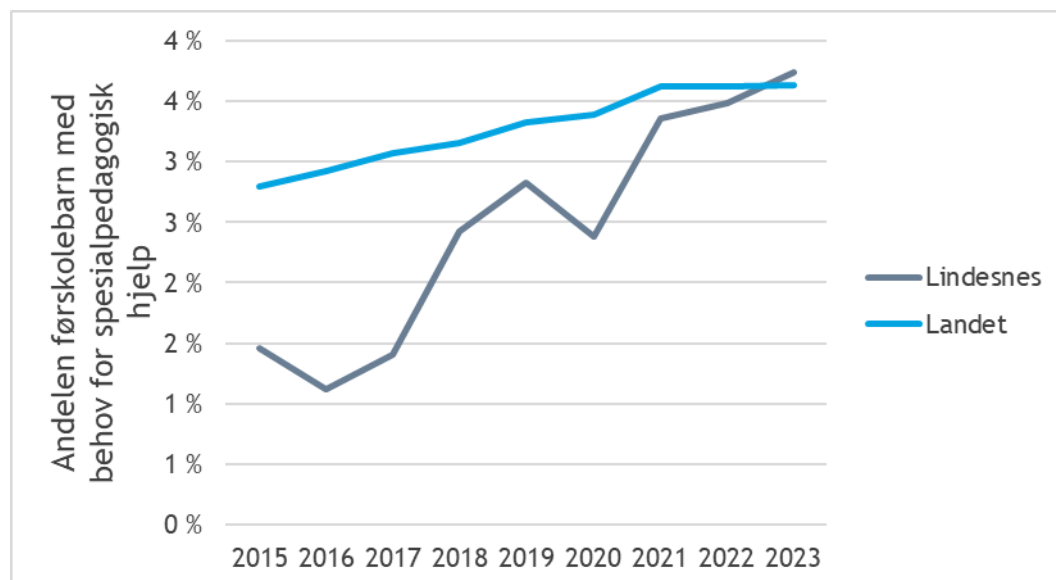
Andelen barn med behov for styrket tilbud har økt de siste årene og forventes også å øke noe i årene fremover

Ifølge Udir har antallet barn med behov for spesialpedagogisk hjelp økt de siste årene. Våre analyser viser at dette også er tilfellet for Lindesnes kommune. I beregningen har vi summert antallet barn med behov for styrket tilbud og behov for spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn i de tidligere kommunene for årene før 2020. Barn med behov for spesialpedagogisk hjelp er inkludert i antallet med behov for styrket tilbud.

I figurene under presenterer vi andelen barn med behov for styrket tilbud og med behov for spesialpedagogisk hjelp i Lindesnes og i landet som helhet i perioden 2015-2023.

Figur 10 Andel førskolebarn med behov for styrket tilbud. Kilde: SSB. Beregninger: BDO.

Figur 11 Andel førskolebarn med behov for spesialpedagogisk hjelp. Kilde: SSB. Beregninger: BDO.

Av figurene over ser vi at Lindesnes kommune har en lavere andel barn med behov for styrket tilbud enn landet som helhet.

Med bakgrunn i en antakelse om at omfang av behov for styrket tilbud og spesialpedagogisk hjelp i barnehage vil øke noe de neste årene, antar vi at denne andelen også øker noe for Lindesnes kommune. Vi presiserer at det er naturlig at omfanget

varierer mer i en enkelt kommune enn i landet som helhet og at det derfor er vanskelig å gjøre presise antakelser av dette.

I tabellen under presenteres prognose for antall barn med behov for styrket tilbud og antall barn med behov for spesialpedagogisk hjelp frem mot 2040.

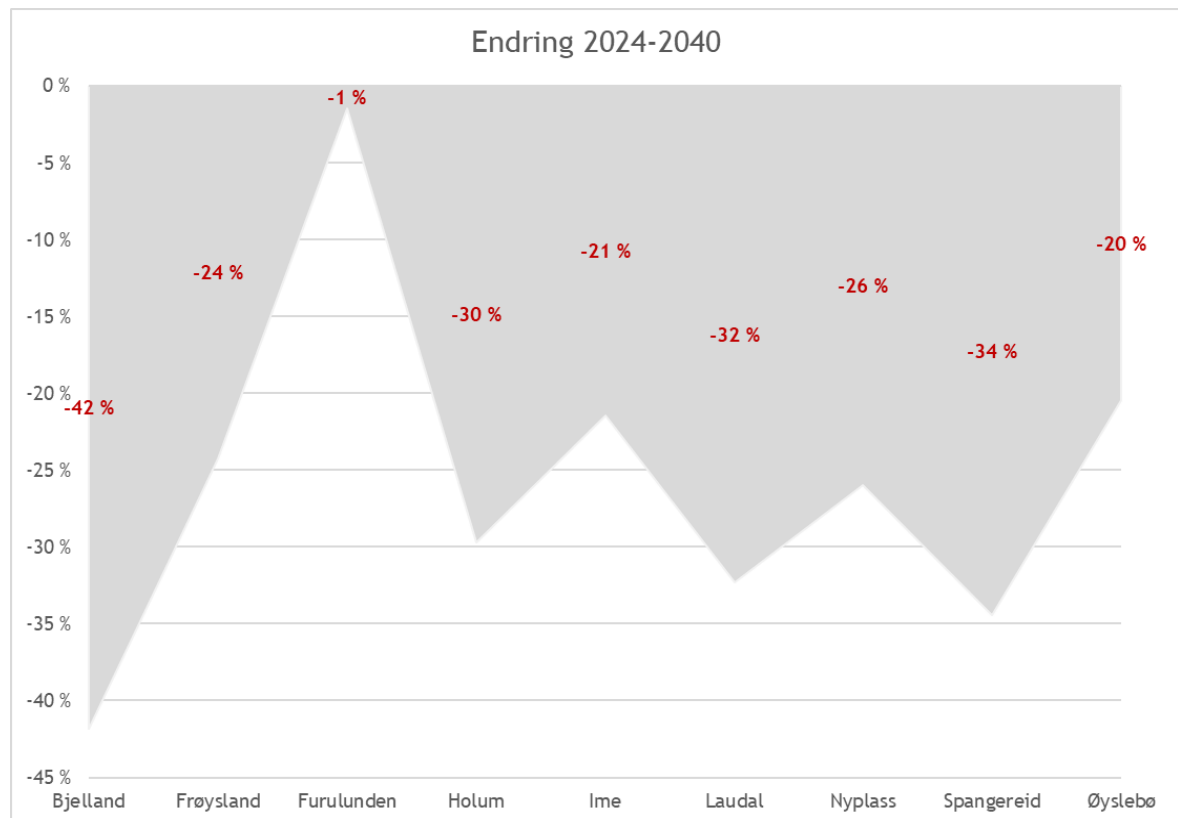
	2023	2025	2030	2035	2040
Barn med behov for styrket tilbud	165	172	190	203	214
Barn med behov for spesialpedagogisk hjelp	41	43	47	51	53

Tabell 22 Forventet antall barn med behov for styrket tilbud og spesialpedagogisk hjelp i Lindesnes kommune i perioden 2024-2040. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

For styrket tilbud ser utviklingen de siste årene ut til å være avtakende og vi antar derfor at andelen vil øke noe frem mot 2040. For spesialpedagogisk hjelp i barnehage har utviklingen vært noe varierende de siste årene. Vi antar at også denne vil øke noe de neste årene, men at utviklingen ikke vil eskalere.

7.1.2 Prognoser for barn i alderen 6-15 år per skolekrets

I figuren under presenteres befolkningsprognosen for barn i alderen 6-15 år per skolekrets.

Figur 12 Endring i antall elever i alderen 6-15 år per skolekrets fra 2024-2040 basert på befolkningsprognoser for barn Lindesnes kommune. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

Av figuren over ser vi at relativ nedgang i antall elever er størst ved Bjelland skole, men at antallet barn reduseres også i de fleste andre skolekretser. I Furulunden er nedgangen i antall elever marginal.

Utviklingen varierer noe i perioden. I tabellen under presenterer vi vår prognose for antall barn i alderen 6-15 år per skolekrets, i perioden 2024-2040.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Bjelland	46	43	40	38	35	33	30	29	27	25	24	25	25	25	26	26	27
Frøysland	678	662	650	634	621	611	599	588	572	561	556	550	540	535	527	519	514
Furulunden	597	590	585	577	571	568	562	558	549	545	547	551	553	561	568	576	588
Holum	396	383	373	361	350	342	332	323	311	301	296	292	287	285	282	280	278
Ime	343	333	325	316	308	302	294	290	282	277	275	274	272	272	271	270	269
Laudal	38	37	36	35	34	33	32	32	31	30	29	29	28	28	27	26	26
Nyplass	537	524	513	499	489	481	470	459	444	432	426	421	414	411	405	400	397
Spangereid	133	128	123	118	113	110	106	101	96	92	88	88	87	87	87	87	87
Øyslebø	179	176	175	172	170	169	167	164	160	157	156	154	151	149	147	145	142
Totalt	2 947	2 875	2 821	2 748	2 691	2 647	2 592	2 545	2 470	2 420	2 398	2 384	2 357	2 354	2 338	2 328	2 329

Tabell 23 Forventet antall elever i alderen 6-15 år per skolekrets i Lindesnes kommune i perioden 2024-2040 basert på befolkningsprognoser. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

Av tabellen over ser vi at antallet elever i Bjelland og Laudal skolekrets vil reduseres kraftig og være til sammen om lag 50 elever i 2040. Antall elever ved Furulunden vil reduseres mot 2034, men er deretter forventet å stige frem til antallet er på om lag samme nivå i 2040 som i dag.

7.1.3 Prognoser for barn i alderen 0-5 år per skolekrets

I tabellen under presenterer vi forventet antall barn i alderen 0-15 år

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Bjelland	14	14	15	16	16	17	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	17
Frøysland	117	115	112	111	109	108	108	107	106	105	103	100	98	95	92	89	86
Furulunden	394	392	387	391	392	395	403	413	422	431	440	449	458	468	477	483	490
Holum	106	103	101	100	98	97	97	97	97	97	97	96	95	93	91	89	86
Ime	334	335	332	336	335	334	336	334	332	328	325	321	319	316	313	309	305
Laudal	31	30	30	30	29	28	28	27	26	26	25	24	23	23	22	21	20
Nyplass	216	211	205	203	199	195	194	195	195	194	193	192	191	191	190	190	189
Spangereid	85	84	82	82	81	80	80	80	81	83	84	86	88	90	93	95	98
Øyslebø	62	60	57	56	55	54	53	54	54	54	53	52	51	50	49	47	46
Totalt	1 358	1 345	1 321	1 326	1 314	1 308	1 316	1 325	1 331	1 334	1 336	1 338	1 341	1 343	1 344	1 341	1 336

Tabell 24 Forventet antall barn i alderen 0-5 år per skolekrets i Lindesnes kommune i perioden 2024-2040 basert på befolkningsprognoser. Kilde: SSB, Regional analyse, Lindesnes kommune og GSI. Beregninger: BDO.

Av tabellen over ser vi at antallet barn stiger i noen skolekretser, men synker i andre. Samlet synker antallet barn med 22 barn.

Antallet barn i skolekretsene over inkluderer barn som går i private barnehager. Vi vet ikke om endringen vil slå ut i kommunale eller private barnehager og forutsetter derfor at utviklingen i både kommunale og private barnehager følger utviklingen i kretsen.

7.1.4 Opprettholde dagens skolestruktur

Tabellen under viser prognose for elevtall for grunnskolene i Lindesnes ved opprettholdelse av dagens skolestruktur.

Skole	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040
Bjelland barneskole	46	43	40	38	35	33	30	29	27	25	24	25	25	25	26	26	27
Frøysland barneskole	231	226	222	216	212	208	204	200	195	191	190	187	184	182	179	177	175
Furulunden barneskole	513	507	503	495	491	488	483	480	471	468	470	474	476	482	488	495	506
Holum barneskole	135	131	127	123	119	117	113	110	106	103	101	100	98	97	96	95	95
Ime barneskole	343	333	325	316	308	302	294	290	282	277	275	274	272	272	271	270	269
Laudal barneskole	38	37	36	35	34	33	32	32	31	30	29	29	28	28	27	26	26
Nyplass barneskole	278	271	266	259	253	249	244	238	230	224	220	218	214	213	210	207	206
Spangereid barneskole	133	128	123	118	113	110	106	101	96	92	88	88	87	87	87	87	87
Øyslebø barneskole	90	89	88	86	85	85	84	82	80	79	78	77	76	75	74	73	72
Vigmostad	51	50	49	47	46	46	45	44	42	41	40	40	39	39	38	38	38
Øyslebø ungdomsskole	89	88	87	85	84	84	83	81	79	78	78	77	75	74	73	72	71
Vassmyra ungdomsskole	261	252	246	238	231	225	219	213	205	199	195	192	189	188	186	185	183
Blomdalen ungdomsskole	339	331	325	317	310	306	299	294	286	281	278	275	270	268	263	260	257
Vigeland ungdomsskole	208	203	199	193	189	186	182	178	172	167	165	163	160	159	157	155	154
Totalt	2 755	2 687	2 635	2 566	2 511	2 470	2 418	2 373	2 302	2 254	2 232	2 219	2 193	2 189	2 174	2 165	2 165

Tabell 25: Prognose for elevtall for grunnskolene i Lindesnes ved opprettholdelse av dagens skolestruktur. Kilde: Lindesnes kommune, regional analyse og SSB, beregninger BDO.

7.2 KOSTRA-funksjoner inkludert i analysene

Tabellen under viser hvilke KOSTRA-funksjoner som er med i beregningene i de ulike analysene knyttet til grunnskole i tabellene i kapittel 3, 5 og 6. Enkelte av utgiftene er, etter dialog med kommunen, fordelt etter ulike fordelingsnøkler. Disse er likt per elev, basert på prosjekt, eller på enkelte skoler hvor kostnadene tilhører. Utgiftene til skoleskyss er fordelt basert på fakturaer fra Agder Kollektivtrafikk AS.

Tabell 1	Tabell 2	Tabell 3	Tabell 4	Tabell 9, 10, 11, 13, 14 og 15
2020 - Grunnskole	2020 - Grunnskole	2021 - Spesialundervisn/T-timer	2230 - Skoleskyss	2020 - Grunnskole
2010 - Kommunale barnehager	2024 - Assistent vanlig			2010 - Kommunale barnehager
2024 - Assistent vanlig	2025 - Administrasjon - grunnskoleundervisning			2024 - Assistent vanlig
2025 - Administrasjon - grunnskoleundervisning	2027 - Vikarbruk timeliste lærer			2025 - Administrasjon - grunnskoleundervisning
2027 - Vikarbruk timeliste lærer	2028 - Leirskole / ekskursjoner			2027 - Vikarbruk timeliste lærer
2028 - Leirskole / ekskursjoner				2028 - Leirskole / ekskursjoner
2110 - Styrket tilbud til førskolebarn				2150 - Skolefritidstilbud
2150 - Skolefritidstilbud				2210 - Barnehagelokaler og skyss
2220 - Skolelokaler				2220 - Skolelokaler
2230 - Skoleskyss				2230 - Skoleskyss
2533 - Avlastning funksj.hemmede				3700 - Bibliotek
3700 - Bibliotek				8500 - Statstilskudd knyttet (...)
8500 - Statstilskudd knyttet (...)				

Tabell 26: KOSTRA-funksjonene som er brukt for å fordele kostnadene i de ulike tabellene for skolene. Kilde: Lindesnes kommune.

Tabellen under viser hvilke KOSTRA-funksjoner som er med i beregningene i de ulike analysene knyttet til barnehage i tabellene i kapittel 7, 16, 17 og 18. Enkelte av utgiftene er, etter dialog med kommunen, fordelt etter ulike fordelingsnøkler. Disse er likt per elev, basert på prosjekt, eller på enkelte skoler hvor kostnadene tilhører.

Tabell 7, 16, 17 og 18
2010 - Kommunale barnehager
8500 - Statstilskudd knyttet til bosetting og integrering av flyktninger og drift av asylmottak

2310 - Aktivitetstilbud barn og unge
2014 - Barnehageadministrasjon
2013 - Barnehager felles
2210 - Barnehagelokaler og skyss
2150 - Skolefritidstilbud
2011 - Private barnehager
2020 - Grunnskole
2010 - Kommunale barnehager
2210 - Barnehagelokaler og skyss

Tabell 27 KOSTRA-funksjonene som er brukt for å fordele kostnadene i de ulike tabellene for barnehage. Kilde: Lindesnes kommune.

7.3 SFO

SFO finansieres delvis av brukerbetaling. Satsene for brukerbetaling er politisk vedtatt, og finansierer ikke i seg selv kommunens SFO. Brukerinntektene i Lindesnes kommune var om lag 6,55 millioner kroner i 2023 mens kommunens egne kostnad var på om lag 10 millioner kroner. Prisen for en full plass i SFO i Lindesnes kommune var i 2023 2 716 kroner per elev.³⁴ Den reelle prisen på virkes av diverse moderasjonsordninger, eksempelvis søskenrabatt og inntektsavhengige ordninger.

Tabellen under viser driftskostnader, antall elever og kostnad per elev til SFO, samt antall barn i SFO som andel av total elevmengde i 2023.

SFO	Driftskostnader	Antall elever (totalt antall)	Kostnad per elev	Barn i SFO som andel av total elevmengde
Vigmøstad SFO	454 934	12	37 911	*
Bjelland SFO	480 692	14	34 335	30 %
Laudal SFO	1 008 241	15	67 216	39 %
Øyslebø SFO	974 792	32	30 462	36 %
Furulunden SFO	2 377 902	155	15 341	31 %
Ime SFO	1 183 388	105	11 270	31 %
Frøysland SFO	682 354	69	9 889	30 %
Holum SFO	832 121	37	22 490	27 %
Spangereid SFO	713 422	45	15 854	34 %
Nyplass SFO	1 216 555	85	14 312	31 %

Tabell 28: Beregning av driftskostnader, kostnader per elev og barn i SFO som andel av total elevmengde i 2023. Kilde: Lindesnes kommunes regnskap og Udir, beregninger BDO. *Vigmøstad er en privat skole med en kommunal SFO, og det er derfor ikke tatt med antall barn som andel av total elevmengde.

Det er variasjoner i både totale driftskostnader og kostnader per elev til SFO. Skoler med flere elever i SFO har en tendens å ha lavere kostnader per elev, noe som tyder på at de kan dra nytte av stordriftsfordeler. Skoler med få elever i SFO, som Laudal skole, har betydelig høyere kostnader per elev. Andelen elever som benytter SFO ligger generelt mellom 30-39 prosent, mens enkelte skoler skiller seg ut med lavere deltakelse, for eksempel Holum.

³⁴ https://pub.framsikt.net/2024/nyelindesnes/bm-2024-handlingsplan_2024_-_2027_budsjett_2024#/generic/summary/feesmanagemant

Analysene av gir en indikasjon på at skolestørrelse og antall elever i SFO spiller en viktig rolle for hvordan ressursene fordeles og kostnader per elev utvikler seg.

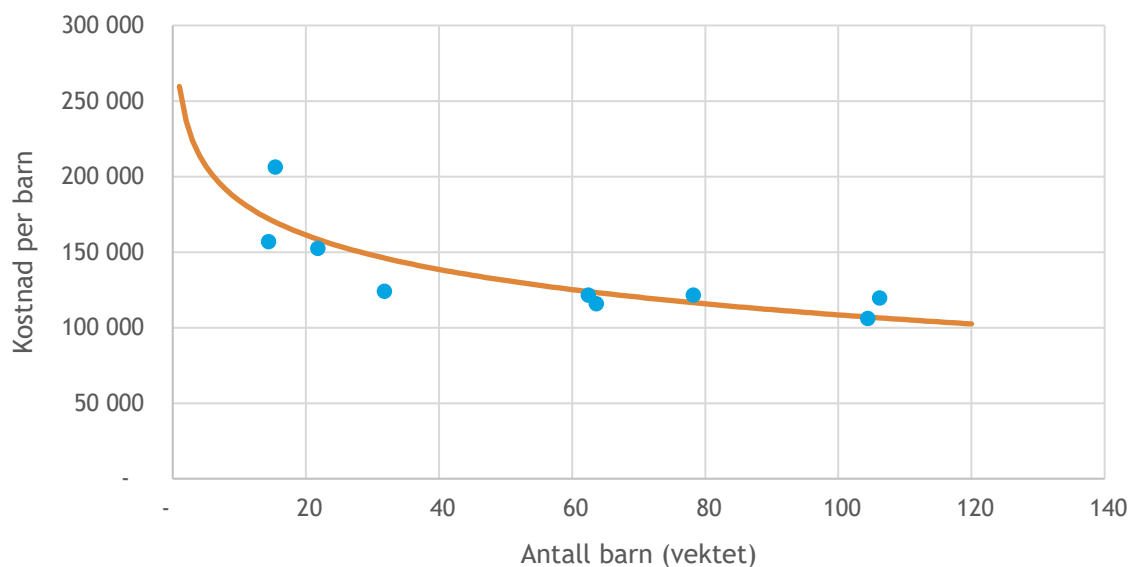
7.4 Alternativer om fremtidig skole- og barnehagestruktur

7.4.1 BDO har vurdert flere alternativer om ny fremtidig skole- og barnehagestruktur

I forbindelse med oppdraget har BDO vurdert flere alternativer om ny fremtidig skole- og barnehagestruktur. Et av disse alternativene vi har sett på, som vi valgt å ikke gå videre med er mulige alternativer for skolestrukturendringer ved Nyplass barneskole, Spangereid barneskole og Frøysland barneskole. Til tross for at befolkningsprognosene viser at antallet elever vil synke ved alle tre skoler frem mot 2040, vil reiseavstanden for elevene bli for stor ved eventuelle sammenslagninger. Reiseavstanden mellom Spangereid barneskole og Nyplass barneskole er omtrent 17 km, men for elever som bor lenger unna Spangereid barneskole, blir reiseveien betydelig lenger. Fra Spangereid barneskole til Frøysland barneskole er det ca. 28 km, mens det er ca. 11 km mellom Nyplass barneskole og Frøysland barneskole. Samtidig er ikke den ledige kapasiteten tilstrekkelig på noen av skolene, uten å måtte behøve slitte opp elevene på ulike skoler.

7.5 Regresjon barnehage

7.5.1 Regresjon med logaritmisk funksjon for barnehage

Figur 13 Kostnad per elev (y-akse) og antall elever (x-akse) med regresjonslinje ($R^2 = 0,7$) med logaritmisk funksjon. Kilde: Lindesnes kommune. Beregninger av BDO.

Kontakt

Øistein Harsem
Partner Consulting

M: 905 53 294

e-post: oisten.harsem@bdo.no

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar i henhold til garanti, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA. Medlem av Den Norske Revisorforening.

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

